

מזכ"ל האו"ם, באן קי מון

יש לכם פרטנר שהוכיח את עצמו ובנה תשתית של מדינה בגדה המערבית. בניית התנחלויות במקומות רגישים מובילה לתסכול ואינה מקדמת את השלום

"העולם מוכן להבטיח את ביטחונה של ישראל ממש כמו שהוא מוכן לעזור לפלסטינים להקים מדינה. יש לכם את מלוא מחויבותי לעזור לכם להגיע לעתיד בהיר וחדש ולהביא לאזור שלום היסטורי"

במושב הנעילה בכנס הרצליה של המרכז הבינתחומי נאם מזכ"ל האו"ם באן קי-מון את נאום הרצליה של הכנס. באן קי-מון התייחס בנאומו לאביב הערבי ולקיפאון במשא ומתן של ישראל עם הפלסטינים.

לדברי באן, תהליך השלום התחיל לפני יותר מ-20 שנה אבל הוליד יותר משני עשורים של חוסר אמון. "רבים מטילים ספק ביסודות התהליך המבוסס על שטחים תמורת שלום", אמר באן וציין, כי החברה האזרחית הוכיחה שניתן לגשר על הפערים. בשנים האחרונות זכיתם בשותף פלסטיני בעל קרדיט שהוכיח את עצמו: בגדה המערבית נבנתה התשתית לדמוקרטיה פלסטינית יציבה.

לדבריו, "כל זה לא בא לידי ביטוי בגלל שהפוליטיקה לא מתקדמת יחד עם השינויים: ישראל ממשיכה להקים התנחלויות, חלקן במקומות הכי רגישים. עבור הפלסטינים הגבולות העתידיים הם על בסיס גבולות 67 עם חילופי שטחים. כשפגשתי את הפלסטינים שמעתי את התסכול שלהם".

"כולנו מבינים את הדאגות בענייני ביטחון של ישראל", אמר באן בעקבות ביקורו במועצה האזורית שער הנגב. "ראיתי במו עיני את השפעת הטיילים שמשוגרים מעזה ואנחנו מגנים כל אקט אלים ותומכים באופן ברור בזכותה של ישראל להתקיים".

יחד עם זאת, הצהיר באן, "ישראל צריכה לחשוב כיצד לחזק את הצד השני באמצעות מחוות של רצון טוב. ישראל יכולה לעשות רבות באמצעות פתיחת עזה לבנייה ולאפשר לפלסטינים לחיות בתנאים נוחים יותר".

לדבריו, שני הצדדים צריכים להבין את המחיר הכבד אם הם לא יחזרו למשא ומתן. ראש הממשלה נתניהו והנשיא עבאס צריכים להיפגש לשיחות על מנת לפתור את הבעיות. "אמרתי להם שזהו רגע שלא יחזור עוד", אמר באן. "זה לא קל, אבל כדי שישראלים ופלסטינים יוכלו לחיות חיים נורמאליים כל צד צריך לאפשר לצד השני, לוותר ולרסן את הקיצוניים: הפלסטינים צריכים להתחייב ברצינות לתחום הביטחון. הישראלים לתחום השטחים".

לסיכום אמר באן, "אני מאמין שאני ידיד אמת של ישראל, העולם מוכן להבטיח את ביטחונה של ישראל ממש כמו שהוא מוכן לעזור לפלסטינים להקים מדינה. יש לכם את מלוא מחויבותי לעזור לכם להגיע לעתיד בהיר וחדש ולהביא לאזור שלום היסטורי".

בהתייחס לאביב הערבי אמר מזכ"ל האו"ם, סערה של "אביב ערבי" שוטפת את האזור, השינויים ממשיכים לבוא. חלק בישראל ובעולם רואים את השינויים בדאגה ואומרים שהם לא טובים. אחרים חוששים ממשטרים בלתי ידידותיים לישראל, מנהיגות איסלאמית והתקרבות לאיראן. "כמזכ"ל האו"ם, שמחוייב לקדם את הדמוקרטיה, מעציב אותי לשמוע דברים אלו", אמר באן.

"אין אף אחד בעולם המערבי שיאמר שמשטר הדיכוי, אשר דיכה את הצעירים שמחו, טוב יותר מדמוקרטיה. לפני שני עשורים התקוממה הקהילה הבינלאומית נגד הדיכוי במזרח אירופה. היום עלינו להושיט יד לאזור המזרח התיכון", אמר באן והוסיף, "הדרך לדמוקרטיה לא קלה. זאת הזדמנות חד פעמית בדור. קידום הדמוקרטיה במזרח התיכון היא משימתי בכהונתי השנייה".

"לכולנו ברור שלישאל יש סכנות, אתגרים ודאגה ביטחונית", הדגיש באן את מחויבותו לישראל. "כמזכ"ל האו"ם עמדתי ואעמוד מול שנאה ופעילות אנטי ישראלית, מול מכחישי השואה ומול התקפות הטרור, וזאת הסיבה שהעמיד של ישראל אינו בבידוד אלא בעולם רחב יותר במזרח תיכון דמוקרטי. זאת הדרך הטובה ביותר להתקיים ולשרוד בעת שינוי באמצעות השתלבות באזור".

במושב הנעילה של כנס הרצליה בשם "בעין הסערות: הביטחון הלאומי של ישראל במזרח תיכון אחר" של המרכז הבינתחומי הרצליה אמר

שר הבטחון, אהוד ברק: " אני קורא לרוה"מ ולראשי המפלגות הגדולות להתלכד מאחורי היוזמה ולהוביל את שינוי שיטת המשטר"

במושב הנעילה של כנס הרצליה של המרכז הבינתחומי הרצליה שנערך תחת הכותרת "בעין הסערות: הביטחון הלאומי של ישראל במזרח תיכון אחר" אמר שר הבטחון אהוד ברק "בשנה זו נעו אמות הסיפים במזה"ת כולו, שנה של טלטלות בכלכלה העולמית, מחאות חברתיות שהתפשטו בעולם כאש בשדה קוצים. אנו בנקודה בה האתגרים החברתיים והבטחוניים לא פחות גדולים מאלו שעמדו לפני מנהיגנו בעת הקמת המדינה. בעת הזאת תמצית המנהיגות הידיעה מתי לפעול ומתי להמתין, מתי להתעמת ומתי לרכך ולספוג מתי לעמוד במרכז. זוהי עת מבחן למנהיגות, נדרשים בה הבנה עמוקה של הבנה היסטורית ואסטרטגית, פכחון אכזרי, קור רוח, ושיקול דעת, אומץ לקבל החלטות וכוח לבצע אותן. במאזן ההישגים האסטרטגיים מדינת ישראל בשנים האחרונות, חרף המציאות המורכבת סביבנו, חוסנה הביטחוני של מדינת ישראל נשמר ואף התחזק. הישג זה שברירי אם ננסה לכופף את המציאות, אם נפעל על פי רייטינג

ולא על פי המציאות קשה ככל שתהיה. הישג זה ישחק אם ננסה לרצות קו זה או אחר בשיח הציבורי שיסודו בפופוליזם או באינטרס כזה או אחר".

בנוגע לתופעת האביב הערבי אמר השר ברק "החדשות הטובות הן שישראל היא המדינה החזקה ביותר באיזור מבחינה צבאית ואסטרטגית ותמשיך להיות כזו בכל טווח שנראה לעין, בתנאי שנשכיל לראות נכון ולהשקיע בבטחון. החדשות הרעות הן שלא כל יריבנו יודעים זאת ולכן לא יהיה אף רגע משעמם. המהפכה ממרקש ועד בנגלדש יצרה מציאות של אי וודאות, משטרים רודניים ותיקים קרסו וקורסים לנגד עינינו כמו לוח דומינו. בטווח הארוך יתכן ומדובר באירוע חשוב ומעורר השראה. בטווח הביניים הוא מעורר לא מעט דאגות. עם האתגרים באות ההזדמנויות עלינו להבחין בהן. במצרים, גורמי האיסלאם זכו לרוב מוחץ בבחירות זה מצב שיש בו סיכונים. אני מקווה שגורמי הצבא המרי וצורכי הדיפלומטיה והכלכלה יחייבו כל ממשלה שתקום לגבי הסכמים של מצרים עם העולם, כולל הסכם השלום. סיני תהיה אתגר בטחוני סבוך יותר". עוד אמר ברק "בסוריה מסתמנת הסלמה במאבק של אסד במורדים. שלטונה של משפחת אסד עומד להסתיים. התמונות קשות וקשה לצפות מה יתרחש. אנו עוקבים אחרי ניסיונות להעביר מערכות נשק מתקדמות מלבנון לחיזבאללה. נפילה של משפחת אסד תהיה מכה כואבת לציר הרדיקלי ובמרכזו איראן, נפילתה תמנע מהם את המאחז העיקרי בעולם הערבי ותחליש את חיזבאללה".

ברק התייחס ליחסי ישראל-טורקיה, "טורקיה מהווה עמוד טווח מרכזי באיזור ומשקל לשאיפות ההגמוניות של איראן. חובתנו למצוא דרכים להפגת הרחיקות עם טורקיה, גם אם לא ניתן יהיה לשחזר את האינטימיות בעבר".

"המצב עם הפלשתינאים שקט מאי פעם". הוסיף ברק, "מתחת לפני השטח קיים דשדוש של מבוני סתום ולנו אין בכך עניין, אם ש סיכוי למו"מ הוא יבחן ואם ישנה אפשרות לפרוץ היא תיפרץ. אני קורא להנהגה הפלש' לחזור לשולחן המו"מ, להתדיין באומץ וללא תנאים מוקדמים. אם תפעלו כך תמצאו גם אותנו מוכנים לקבל החלטות. האלטרנטיבות גרועות בהרבה לשני הצדדים".

לגבי הגבול הצפוני אמר ברק "חיזבאללה מורתע, כפועל יוצא מעוצמת המכה שספג במלחמת לבנון השנייה, יחד עם זאת, ממשיך להתעצם עם רקטות שמכסות את מרכז המדינה ומאות בודדות של רקטות שמכסות את הדרום. הוא קשוב מדי לרצונה של איראן. מבחינת ישראל, ממשלת לבנון היא הנושאת באחריות לכל מה שבה מתחומה או קורה בתחומה. איננו רוצים אלא שקט בגזרת הצפון, אבל בהינתן הסלמה לא נהסס לפגוע, בכפוף לבית הדין הלאומי, בתשתיות הלבנוניות. גם חמאס זוכר את עומצת צהל מעופרת יצוקה, אפשרויות הפעולה דרך סיני יוצרים אי יציבות אינהרנטית. אפשרויות העימות עם חמאס קיימת ובלתי זניחה". עוד אמר ברק "סוגיית הפיוס הפלש' המכנה המשותף בין החמאס לפתח הוא גדול בהרבה ממה שנהוג להעריך. מדובר בשתי 2 זרועות של אותה תנועה. הן יכולות להגיע לפשרה ולפיוס. ישראל לא תוכל לקבל הנהגה בהשתתפות החמאס בלי שהחמאס יקבל את החלטות הקוורטט ויפרוק את נשקו".

בהתייחסו לאיום האיראני אמר ברק "איראן שואפת להגמוניה איזורית, מממנת ותומכת בפעילות טרור ברחבי העולם, וחותרת לנשק כרעיני. אין לעולם ספק בדבר תכנית גרעין צבאית איראנית המתקרבת לבשלות ועומדת להיכנס למרכז החסיונות. ממנו והלאה יוכל לפעול בעיתוי הנוח לו. היום, בניגוד לעבר, אין עוררין על מסוכנותה של איראן גרעינית על עתיד המזהה", בטחונה של מדינת ישראל ויציבותו הביטחונית-כלכלית של העולם כולו. ישנה הבנה עולמית שאין להוריד שום אופציה מהשולחן. את הסנקציות יש להחריף, עד שתושג אם תושג פירוק איראן גרעינית. יתכן ויעלה הצורך לשקול פעולה. מניסיוני ארוך השנים לא היה נושא כלשהו, לא בעשיית השלום ולא בעשיית המלחמה, בעל חשיבות בטחונית לאומית שנידון רבות כל כך, בדיון נרחב, ארוך, שיטתי וישיר. אין שום בטחון שדיון ארוך וממצה יביא לתוצאות שהן באופן מוחלט ההחלטות האידאולוגיות. אין בסיס לטענה כאילו הנושא הזה נידון בחוסר רצינות או לא נידון בצורה עמוקה כפי שראוי לו. מומחים רבים בעולם מעריכים שתוצאת הימנעות פעולה תהיה בהכרח איראן גרעינית. הדבר יהיה איראן יותר מסוכנת מאשר עצירתה היום. אתגרנו להמשיך ולסייע ביצירת וקטור פעולה מבלי להוריד מהשולחן אף אחת מהאופציות. עלינו לעשות זאת באחריות עם הבנה של כל החלופות העומדות על הפרק. אסור שתהיה איראן גרעינית צבאית, זה מה שבני בריתנו ואנחנו אומרים ואנו מתכוונים לכך".

בדבריו התייחס ברק גם ליחסי ארה"ב-ישראל "עומק ויציבות ביטחונית ושיתוף פעולה אסטרטגי בינו לבין ארה"ב קיימות וניתן לומר כי הם מרמות האמון הגבוהות, מאי פעם ששררו בין המדינות. הדבר משפיע על איתנותה של ישראל ועל מעמדה בעולם. ארה"ב היא הידידה הגדולה שלנו בעולם וטוב שכן. על ישראל להגביר, הן את הקשב והן את הדריכות והרגישות, לדרישות שעולות מהמציאות האמריקאית מהבחינה החברתית, הכלכלית והפוליטית".

"המיתון העולמי העמוק ומשבר היורו שמשפיע על תהליכי קבלת החלטות בבירות העולם משפיע גם עלינו. הפרידיגמות ששלטו בכלכלה העולמית קורסות לנגד עינינו. עלינו לבצע שינוי תפיסתי בין הסקטור הפרטי לבנקים, סקטור ציבורי ומעורבות הממשלות. הדבר מציב דרישה חזקה למנהיגות בשעת משבר". אמר ברק בהתייחסו למשבר הכלכלי.

"המחאה החברתית היא אירוע חשוב ומרגש שלא היה לנו כמוהו שנים ארוכות. היא הציפה הזדמנות ממשית לשינוי סדר העדיפויות ושיח חדש. הזדמנות לתיקון של נושאים שהוזנחו במשך שנים וכעת ניצבים בשדרה המרכזית של הממשלה. מחאה של השכבה הממלאת את חובותיה האזרחיות בשירות הצבאי, תרומה לקהילה, שוק העבודה והיא דורשת שוויון אמיתי, תחושת שותפות ושוויון בנטל. המחאה לא דעכה, סופה לשוב ולתבוע את הדין ההוגן. חובתנו לפעול במרץ על מנת לממש חזון ציוני, חברה המקדשת סולידריות וערבות הדדית. חברה המספקת פלטפורה הגשמת עצמית מחד, ומאידיך דורשת אחריות מכל יחיד ומצפה מהם להשתתף בעשייה ובנטל". אמר ברק והוסיף "מתוך המחאה החברתית עולה גם חוק טל - הדרישה הצודקת לשוויון בנטל חייבת מענה. חוק טל איננו משיג את מטרתו. אנחנו מגבשים הצעת חוק ממשלתית לפיה צה"ל בוחר את מי לגייס לשירות חובה, כל השאר ממלאים שירות לאומי בקהילה ובהמשך הם משרתים בשוק העבודה. משרתי החובה יקבלו גמול שירות שווה ערך לשכר מינימום שיאפשר להם השכלה גבוהה. בהמשך, נפעל לכך שישארו מספר מקומות בהסדר של 'תורתו של אמונתו'".

ברק הדגיש בדבריו "קשה לנטרל את הסקטורליות הפושטת וקבוצות לחץ בעלי אינטרס צר בממשלה. שינוי שיטת הממשל הוא תנאי הכרחי של כל ממשלה, היא מה שיביא לקידום שוויון הנשיאה בנטל, יצירת משילות אפקטיבית שמבוססת ראייה ארוכת טווח וזה מה שדרוש לציבור.

אין ולא יהיה שינוי יסודי כל עוד זהות הח"כים נקבעת על פי מידת השתייכותם לקבוצות לחץ הבוחשות במנגנוני המפלגות הגדולות בישראל. שיטת הממשל הנוכחית מובילה לכך שהריבונות מופקעת מהעם ומופקדת בידי סקטור פוליטי, לוביסטים ויוצרי ספין. קבוצות של הזרם המרכזי כבולות באזיקי השיטה הפוליטית הקודמת שמובילה לסחטנות, לבירוקרטיה כבדה, להעמקת פערים ולמדיניות בנושאי חוץ שמטרתה הישרדות. השיח הציבורי שיצרה החברה יצר הזדמנות חד פעמית לשנות את שיטת הממשל, ככה נטפל לא רק בסיפטומים אלא בשורש הבעיה. ביום הבחירות צריך להיבחר מנצח ברור שיקבל מנדט מהעם לפעול, מבלי שחבר הישרדות הפוליטית תרחב מעל ראשו".

עוד אמר ברק "אני מאמין בשלשטון נשיאותי כפי שמתקיים בארה"ב או בצרפת. אם ניתן יהיה לגייס רוב בכנסת דווקא סביב שיטה פרלמנטית אחרת, כפי שהוצעה ע"י פרופ' רייכמן ופרופ' רובינשטיין עלינו להתלכד ולחקוק אותה מיד. על פי הצעתם זהות ראש הממשלה תיקבע ביום הבחירות, הוא יהיה ראש המפלגה הגדולה ביותר; אחוז החסימה יעלה באופן דרמטי; הדחת ראש הממשלה תתאפשר ע"י רוב מיוחס; ח"כים יבחרו ישירות עלי חברי מפלגותיהם ואיזורי בחירה; שיטה חדשה תוביל ליצירת שתי מפלגות גדולות מאוד או שתיים גדולות ושתיים קטנות.

כתוצאה מכך, ראש הממשלה יוכל לפעול לטובת צורכי הציבור לטווח הארוך, ולא רק בטווח הקצר. התוצאה תהיה השתלבות מגזרים במפלגות השונות והעלמותן של מפלגות המתעסקות בנושא אחד או משרתות מגזר אחד".

"אני קורא לראש הממשלה ולראשי המפלגות הגדולות להתלכד מאחורי היוזמה ולהוביל בחודשים הקרובים את שינוי שיטת המשטר. חובותנו לגייס כוחות ציוניים בכנסת שיביא לכך שהבחירות לכנסת הבאה יתקיימו בשיטה פוליטית חדשה".

ברק סיכם ואמר "תידרשנה בשנת 2012 הכרעות כלפי פנים וכלפי חוץ, המחייבת חשיבה אמיצה מחוץ לקופסא ומתן מענה קונקרטי לבעיות מהמחאה החברתית ועד לשינוי שיטת הממשל. על הכף עתידה וגורלה של המדינה, זו עת של מנהיגות היודעת להתמודד ולקבל החלטות מבלי לאבד קשר עם אתגרי העתיד. זו העת למנהיגות שיוודעת לקבל החלטות לראות ולפעול גם מול ערפילי ההווה שיש לה אומץ לקבל החלטות וליישם אותן. אם נדע לייצר מנהיגות עזו נוכל לכל אתגר".

במושב תחת הכותרת: "דין מלכות מול דין שמיים: לאן מועדות פניה של החברה הישראלית?"

חה"כ זהבה גלאון: "נתניהו הוא האחראי למצב היום, של הדרת נשים"

פרופ' אמנון רובינשטיין מבי"ס רדזינר למשפטים מהמרכז הבינתחומי בהרצליה: "בואו נגדיר את ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית. כעת זה דבר מאוד משמעותי. מי שרוצה לוותר על ו"ו החיבור הזה ולהשאיר רק את המילים "ישראל כמדינה יהודית" רוצה להרוס את הבסיס של מדינת ישראל. את הבסיס של הקיום שלה. עבור חלק גדול מהישראלים, כמעט 50 אחוז, זה אסון. הוא מעדיף את הציווי הדמוקרטי".

"מפלגת ישראל ביתנו היא אנטי ביתנו. הרי רק לפני עשרים שנה התקבל חוק שכל אדם נולד בצלם והיא נוסחה על ידי יהודים והיום יש גל שמתנגד למהפכה הציונית והוא מסכן את ישראל".

שמואל חיים פפנהיים, לשעבר עורך בטאון העדה החרדית, אמר כי "חלק מהציבור החרדי, זה שאליה שאני משתייך, לא יכול להכיר במדינת ישראל בשום דרך שהיא - אנחנו לא בוחרים בבחירות ולא מקבלים תקציבים. אנחנו מקיימים אוטונומיה משלנו בתוך מדינת ישראל.

הציבור החרדי מתקרב למיליון איש וזה כבר לא מיעוט. אנחנו נמצאים בדילמה: מצד אחד, רוצים להשתלב ומצד שני לא רוצים לוותר על השמרנות ואורח החיים.

מבחינתי הדמוקרטיה היא כמו הקומוניזם, אשר יש בה יש הרבה חורים שבעולם הרחב מתחילים לחשוב כיצד אפשר לצמצם".

דני דיין, ראש מועצת יש"ע: "אני מתנגד וסולד מהדרת נשים ומתג מחיר.

המאבק בין שני הזרמים בחברה הוא לא "כוחות". מי שחושב שאפשר לפנות ישובים - שישכח מזה. אי אפשר לנצח במאבק החברתי מהכורסא בסלון אי אפשר לנצח במאבק החברתי עם רמת מחויבות של לעשות לייק בפייסבוק. כדי לנצח במאבק אתה צריך שליחות עמוקה ביותר".

"אין שחר לדברים שאמר רובינשטיין, שהדמוקרטיה הליברלית בישראל בסכנה. מה שרובינשטיין מייצג זו אליטה מצומצמת, שהיתה רוצה דמוקרטיה ליברלית שבה כולם יהיו כמותם, ללא מיעוטים כלל. האליטה הזו מרגישה שהכוח נשטט מידיה".

ניצב בדימוס **אליק רון**, לשעבר מפקד המחוז הצפוני של משטרת ישראל, הביע את חששו מכך שמדינת ישראל הולכת ומתפוררת ונהיית שבטית. "חורה לי שהרבה חובשי כיפה לא מתגייסים לצבא - עד מתי זה יקרה? אני אינני יכול לשאת זאת עוד".

רון קרא לנתניהו לקרוא לאלה שאינם מתגייסים לעשות כן. "המדינה לא תוכל להתקיים בלי שכולם יעזרו לסחוב את האלונקה", אמר.

ה"כ **זהבה גלאון** אמרה כי לדעתה, הדמוקרטיה הישראלית בסכנה. "יש כאן קבוצה שמבקשת לפרק אותה ולהקים תחתה סעודיה ליהודים בלבד. דני דיין שאמר כאן שהדמוקרטיה הישראלית סיימה את תפקידה והיא חייבת להתכופף בפני היהדות, לא דיבר בשם עצמו, אלא בשם חבורה של אנשים שהולכת וגדלה, ואשר שמה לה למטרה להשמיד את הליברליות ואת הדמוקרטיה.

שר המשפטים יעקב נאמן, שאמר שעל משפט התורה להיות המשפט המחייב בישראל, פועל בחסות הפטרון שלו בנימין נתניהו. נתניהו הוא האחראי לכל ענין הדרת הנשים שקורה היום כאשר הוא מתעלם מדבריו של רב בישיבה על כך שהוא מעדיף שהחיילים שלו יעמדו בפני כיתת יורים ולא ישמעו חיילות; מתעלם מהפרדת נשים וגברים באוטובוסים ועוד. זה מצטרף לכך שיש גם חברי כנסת שנותנים רוח גבית ללגיטימציה לאלימות של נוער הגבעות, ולמערכת חוקים נפרדת לערבים וליהודים. וכל זה בישראל של שנת 2012 - דין שמים החליף את דין המלכות, חד משמעית".

גלאון הטיחה בדני דיין שהוא בעל תפיסה מעוותת - חושב שדמוקרטיה היא ליהודים בלבד, ולא כולל נשים.

במושב הנעילה של כנס הרצליה בשם "בעין הסערות: הביטחון הלאומי של ישראל במזרח תיכון אחר" של המרכז הבינתחומי הרצליה אמר

הרמטכ"ל לשעבר, דן חלוץ: איראן אינה מהווה איום קיומי, לדעתי תקיפה באיראן תהיה טעות

במושב הנעילה של **כנס הרצליה** שנערך תחת הכותרת "בעין הסערות: הביטחון הלאומי של ישראל במזרח תיכון אחר" התייחס **רא"ל (מיל.) דן חלוץ** לתופעת האביב הערבי "למדתי על כוחו של ההמון השקט שנחוש להשיג שינוי גם אם אין לו נשק. עצם העובדה שהוא נעמד בכיכר ומתחיל לצעוד יש לזה עוצמה מעין כמוהה. יש לעשות את ההקשות גם אלינו. פער הציפיות בין העולם המערבי לעושי הצעדים, מעבר ישיר לדמוקרטיה לא יכול להתרחש, יש כאן תהליך ארוך. המכנה המשותף לכל ההתקוממיות היתה מחאה על שלטון מושחט, רודני שצמצם את כל החופש ששהפרט רוצה בעת המודרנית. המסה של אלה שרוצים חופש התגברה על אלה שרוצים לדכא אותו. האיסלאם הרדיקלי יצאו לאור רק לקראת סוף התהליך, לקחו את המקל רק בנקודת האל-חזר".

"הגל הראשון של ההתקוממיות מאחורינו, צפוי גל שני ועלינו להיערך לכך. באף אחד מהמדינות בהן התחוללה התקוממות, הצבא לא סיפק הגנה לרודן. המעבר מרודנות לדמוקרטיה הוא ארוך. תנועות איסלאמיות לא מובילות התקוממות אבל הן ערוכות לקחת את ההנהגה בואקום שנוצר.

חלוץ התייחס לתקציב הביטחון "צריך לבחון בשבע עיניים לפני שמקצצים את תקציב הביטחון. התהליכים המתקיימים במדינות סביבנו יכולים להביא את הוצאת הקיטור הפנימי בהן כלפי חוץ, כרגע נראה שהסיכוי הזה הוא קטן אך הוא תלוי בדמוקרטיזציה. אני רואה בטורקיה הזדמנות ולא סיכון, לפני שנה הם היו בעלי הברית של סוריה והיום הם מובילי ההתנגדות אליו, יש לזהות את האינטרסים המשותפים איתם. הטוב ביותר עבורנו היא שיהיה טוב לתושבי מדינות ערב כי כך יהיה להם יותר מה להפסיד. צריך להיערך מדינית לתקופת יציבות ולהבין שלא כל מדינה איסלאמית מהווה סיכון לישראל".

בנוגע לאיום האיראני אמר חלוץ "איראן מהווה איום חמור אך לא איום קיומי, השימוש בטרמינולוגיה מטעה. אם הדבר נועד לתת מסר לתקופה באיראן זו טעות. אופציה להפעלת כוח היא מוצא אחרון וצריכה להיעשות רק באין ברירה כאשר היא מובלת על ידי אחרים".

עוד הוסיף חלוץ "במידה ונדרש לפעולה, אם יכפה עלינו לפעול בגישה של הפעלת עוצמה נצטרך לעשות זאת הרבה מעבר לציפיות הצד השני. בכל הנוגע לבטחוננו תהיה יד ברזל שמושטת כל הזמן לשלום. תפיסת ביטחון שמחזקת את הנושא ההגנתי משום שהוא נותן חופש פעולה יותר לדרג המדינה".

יו"ר כנס הרצליה, אלוף (במיל.) דני רוטשילד הזהיר "ההתמקדות של ארצות הברית ואירופה בעצמן לא נעלמת מעיני הצד השני וכל מי שעושה הערכת מצב עלינו לקחת זאת בחשבון". עוד אמר רוטשילד "בעולם המודרני היום יש מכפילי כוח שצריך לנצל אותם דוגמת הסייבר. חלק מהתשובות שבעבר היו תשובות שהיינו חייבים לגייס עבורן את מירב הכוח הצבאי ניתן לעשות אותם באמצעות המחשב. לכך יש השפעה רבה על בניין הכוח".

במושב "המחקר והפיתוח בישראל אל מול השוק העולמי" בכנס הרצליה

שר המדע והטכנולוגיה, **דניאל הרשקוביץ** על תוצאות ישראל במיצ"ב: מצבנו במיצ"ב הוא בין אנגולה לאוגנדה. לדעתי המדדים לא נכונים

"לדעתי המדדים לא נכונים", אומר **שר המדע פרופ' דניאל הרשקוביץ** וציין, כי "מצבנו במיצ"ב הוא בין אנגולה לאוגנדה". לטענת השר הרשקוביץ, אשר דיבר היום (ה') במושב "המחקר והפיתוח בישראל אל מול השוק העולמי" בכנס **הרצליה של המרכז הבינתחומי**, הבעייתיות במיצ"ב מתבטאת במבחן התוצאה של הידע היישומי, לדבריו, מדינת ישראל היא המקום השני בעולם מבחינת רמת ההשכלה של האוכלוסייה. מעצמות מדעיות, כגון ארה"ב וגרמניה אחריו במספר הפרסומים לנפש וכמובן את המעמד של ישראל כמעצמה בתחום החלל.

לדבריו, "אנחנו מקנאים בעולם המערבי בשעה שמה שמעסיק היום את האחוד האירופי והעולם הוא הפער האדיר בין הידע במדע הבסיסי לבין יישומו". אנשים צריכים להפנים שמה שיותר מאפיין אותנו זאת פריצת הדרך והחשיבה מחוץ

לקופסא. במידה מסוימת החשיבה הזאת היא אנטי תזה למערכת החינוך. אצלנו יודעים לחשוב מקורי והחשיבה המקורית הזאת היא זאת שמבדילה בין הטובים לבין המצויינים והיוצאים מן הכלל, הדגיש הרשקוביץ.

לדברי **שלמה הרשקוביץ, מהמועצה הלאומית למחקר ופיתוח - משרד המדע והטכנולוגיה**, היום ה-OECD שם זרקור על מו"פ. מבחינתם זהו מחולל צמיחה ומאפשר למדינה להתקדם. בישראל יש הרגשה שישראל תרמה תרומה נכבדה למדע העולמי אבל לא השקיעה בעצמה. לדבריו, לא השכלנו לספח את המו"פ העסקי לאוניברסיטאות.

"מחקר ופיתוח זו ההשקעה הטובה ביותר עם התשואה הטובה ביותר", אמר המדען הראשי בתמ"ת, אבי חסון. לדבריו, העולם מבין שהשקעה במו"פ היא הדרך לצאת מהמיתון. אירופה לא במצב כלכלי טוב ועדיין ההמלצה היא להשקיע הרבה יותר במו"פ כי זה יוציא אותם החוצה. חסון התריע על הירידה בהשקעה הממשלתית במו"פ ואמר "צריך לשים לב שאנחנו מורידים את ההשקעה בכל שנה - השקעה ממשלתית וכאן זה נמוך בהרבה מבכל מדינה ב-OECD, זה אומנם מראה על סקטור עסקי חזק אבל זאת השקעה חשובה שמפתחת את התעשייה הישראלית". לדבריו, בלי השקעה רציפה וודאית של הממשלה יהיה לנו קשה מאוד לצאת מהמיתון.

לדברי **אופיר שוהם ראש המנהל למחקר ופיתוח אמל"ח ותשתית טכנולוגית במשרד הביטחון**, תוצרי המו"פ הבטחוני הוא אבן היסוד של ישראל. אנחנו מעצמה קטנה ועלינו לתת תשובה לכל האיומים, זה אתגר למדינה קטנה. אנחנו בנחיתות מספרית ולכן עלינו לעלות עליהם באיכות. זה מתבטא באנשים ובטכנולוגיה שלנו. במו"פ הבטחוני נפגשים גם אנשים וגם טכנולוגיה. כולם שואלים את ישראל על הפלא הזה. כיצד מדינה כל כך קטנה יכולה לפתח מערכות כמו חץ, משגרת לויין לחלל.

במושב תחת הכותרת עתיד ההשכלה הגבוהה בישראל בכנס הרצליה שנערך במרכז הבינתחומי הרצליה אמר

פרופ' דן שכטמן: "ליהודי שחי בחו"ל יש סיכוי של פי עשרה לקבל פרס נובל מאשר יהודי שחי בארץ" פרופ' מרדכי סוקולוב, נשיא מכללת אפקה: "לדעתי יש להרוס את המל"ג, לפזר מלח ולהתחיל מהתחלה"

פרופ' אמנון רובינשטיין: "דרושה רפורמה מקפת במל"ג ובות"ת"

במושב תחת הכותרת "עתיד ההשכלה הגבוהה בישראל" אמר **זוכה פרס נובל בכימיה פרופ' דן שכטמן** "בארץ יש חוקרים מעולים ופורצי דרך, התשתית העומדת לרשותם בישראל היא אינה מספקת. ליהודי שחי בחו"ל יש סיכוי של פי עשרה לקבל פרס נובל מאשר יהודי שחי בארץ, ויש לקחת זאת בחשבון. לדעתי, צריך להכין את התשתית לנובליסטים הבאים בישראל על ידי למידת חשיבה רציונלית ולוגית כבר מגיל הגן ולהמשיכה מעלה מערכת החינוך. אין בארץ אפילו תשתית מחקר אזרחית אחת, אם נתחיל לפעול להקמתה נוכל למשוך לארץ חוקרים".

פרופ' אמנון רובינשטיין אמר "הרפורמה הגדולה היא "עשו את מה שאתם מלמדים", כלומר לא ידוע מהם הקריטריונים בשום נושא בו המל"ג מטפלת. ישנם כללים אבל בהיעדר קריטריונים מתקיימת קבלת החלטות שרירות. דרושה רפורמה מקפת במל"ג ובות"ת". עוד אמר רובינשטיין "שרי חינוך באירופה קבעו כי הגדלת הנגישות למוסדות להשכלה גבוהה היא המכשיר החשוב ביותר להקטנת הפערים בחברה, לכן עלינו להמשיך ולפעול לכך".

פרופ' מרדכי סוקולוב, נשיא מכללת אפקה "לדעתי יש להרוס את המל"ג, לפזר מלח ולהתחיל מהתחלה. אין ספק שיש צורך במל"ג כחיץ בין הממשלה לאקדמיה. בשנתיים האחרונות המל"ג השתנתה פלאים ולטובה, אבל יחד עם זאת אני מצפה שהמל"ג יוביל חזון, וכיום זהו ועד עובדים שממונה על בסיס פריטטי וכל מה שהוא דואג הוא שלא יזיז את הגבינה ולא יאכלו את העוגה".

פרופ' אהרון בן זאב, נשיא אוניברסיטת חיפה צריך להיות שיתוף פעולה נרחב בין האוניברסיטאות ליתר מוסדות ההוראה והמחקר. כל שיתוף פעולה כזה יכול לחסוך הוצאות ולהגדיל את תפוקת המחקר. תשתיות המחקר הכבדות צריכות להיות באוניברסיטאות ולא להתפזר בצורה רחבה מדי בין כל מוסדות ההשכלה הגבוהה. יחד עם זאת, כל מוסד אקדמי צריך לעודד את חוקריו לעשות כן. יתרה מכך, חשוב לעודד את החוקרים המצטיינים במכללות להמשיך במחקר על יד העלאה בשכר.

פרופ' מנחם יערי, המחקר לחקר הרציונאליות, האוניברסיטה העברית בירושלים "היקף התמיכה הפדרלית בארה"ב במחקר, על בסיס מצויינות בלבד, עומד על כ-80 מיליארד דולר בשנה. לעומת זאת, בישראל הוא עומד על 80 מיליון דולר בשנה וזוהי ההשתתפות היחידה של המדינה. בעוד שהאוכלוסייה בארה"ב גדולה פי 50 מאוכלוסיית ישראל, התמיכה הפיננסית במחקר גדולה פי 1000. סך היקף המחקר המדעי הבסיסי בישראל שווה לזו של אוניברסיטה אחת ממוצעת בארה"ב. אם תשאלו זוכי פרס נובל היכן עשו את מחקרם, תגלו כי מרבית המחקרים התבצעו מחוץ לישראל".

במושב לוחמת סייבר: הלכה למעשה שנערך בכנס הרצליה במרכז הבינתחומי הרצליה אמר ראש מנהל IT וסייבר באלביט, תא"ל (במיל.) יאיר כהן:

סייבר מאפשר לחלש לבצע פשיעה הרבה יותר גבוהה.

מה שהשתנה זה הפער בין עולם התקפתי והגנתי והקלות שבה אנשים יכולים לעשות את התקפות לנייד ולמחשב

"ראינו את הקלות הבלתי הנסבלת", אמר תא"ל (במיל.) יאיר כהן, ראש מנהל IT וסייבר באלביט, בנוגע להתקפות האקר הסעודי. לדברי, אשר השתתף היום (ה') במושב לוחמת סייבר: הלכה למעשה שנערך בכנס הרצליה במרכז הבינתחומי הרצליה מי שבא מהעולם המודיעיני אומר כי במשחק או בתחרות הנצחית של בין מגן לתוקף העכבר גונב לרוב את השמנת, כלומר העולם השקיע בטכנולוגיות שיצאו משליטה. ועל כן זה הזמן להגנה זה הזמן שצריך להשקיע בהגנה וזה הזמן שצריך להחליף דיסקט.

"מה שהשתנה זה אותו פער בין עולם התקפתי והגנתי ובין הקלות שבה אנשים יכולים לעשות את התקפות לנייד למחשב וכל מה שאנחנו מסתובבים. סייבר מאפשר לחלש לבצע עוצמות פשע הרבה יותר גדולות", אמר כהן והוסיף, "צריך לשנות את האינטגרציה, אין מנוס מלהקים מרכזי שליטה בתחום סייבר אם זה ברמה צבאית או מדינה או אזרחית. צריך להקים מרכז שיראה את תמונת המצב, שיגדיר אותם כרשתות חיוניות וצריך לאסוף את המידע לאורך זמן. עולם הסייבר נמצא כרגע בלימוד ודרך הטעויות נגיע אל הפתרון".

לדברי, מיכל בלומשטיין, מנכ"ל RSA ישראל: "התקפות סייבר נהיות יותר ויותר מתוחכמות ולכן כאשר מגנים מפני מתקפת סייבר צריך להבין מהי המוטיבציה לגנוב כסף או לגנוב מידע? האם הוא רוצה לתקוף תשתית של מדינה או התקפה פסיכולוגית בכל מקרה התכונות וגם הגנה היא שונה".

לדבריה, צריך מערכות מודיעיניות שיחזו את התקפות ואיך הטרוריסטים הווירטואליים תוקפים. צריך מערכות שיתוף בין מדינות. "צריך להבין מה האקרים עושים כי ברגע שנבין מהן המערכות האנליטיות נדע איך להיערך. צריך מודיעין ידני וגם מודיעין אוטומטי שאוסף נתונים. עולם הסייבר לא חדש ומה שכן חדש זה איך מתקיפים. פעם זה היה שרת, היום זה לזהות את החוליה החלשה ביותר ולתקוף", אמרה בלומשטיין.

"צריך תקנים, צריכים סטנדרטים או גוף שיכריז על סטנדרטים מסוימים כדי שיהיה אפשר להיות מוגנים", פרופ' אלוף (במיל.) יצחק בן ישראל, ראש סדנת יובל נאמן למדע, טכנולוגיה וביטחון באוניברסיטת תל-אביב ויו"ר המועצה הלאומית למחקר ולפיתוח במשרד המדע והטכנולוגיה. לדבריו, ברמה הלאומית יש לישראל יתרון בזה שהיא אי מבחינה תקשורתית. "אין לנו תקשורת שמגיעה משום מקום, כל התקשורת שמגיעה לחוץ לארץ מגיעה בפחות צינורות. צינורות כבלים תת ימי ערוצי תקשורת בטלוויזיה זה יתרון כי התקפות מחוץ לארץ", אמר בן ישראל.

לדברי, קרט אייבלי, סגן נשיא אבטחת סייבר בחברת לוקהיד מרטין מערכות מידע, אנחנו מתמקדים בהבנת האיומים. לדבריו, כשמנסים להבין את האויב היכולת שלך להגן על עצמך עולה בכמה דרגות. האויב שלנו מתוחכם, זאת סביבה דינאמית שמצריכה שיתוף פעולה וצריך להבין את האינטליגנציה של הסייברים.

"התקפות הסייבר יצרו תודעה לנושא", אמר עדי שהרבני, אחראי על האבטחה של כלל מוצרי Rational, IBM. לדברי שהרבני, אשר הדגים במהלך המושב כיצד ניתן לפרוץ למחשב ולעקוב אחר התנועות שלו מרחוק, החברה צריכה להבין מול מה היא מתמודדת ולחברות שכבר הותקפו קל יותר לפעול בצורה מאורגנת. "ביטחון זה לא משהו ברור מאליו. אי אפשר לדעת מה מוגן באמת, מעולם לא היתה מערכת שלא הצלחנו לפרוץ וכל ארגון צריך לעשות חישוב כלכלי צריך לחשוב כמה כסף ארגון יפסיד וכמה כסף אפשר להשקיע במערכות שיחסכו את הפסדים", אמר שהרבני.

במושב "שעון החול: הכלה והרתעה של איראן", בכנס הרצליה חשף המשנה לראש הממשלה, משה יעלון:

איראן ניסתה לפתח טיל לטווח של 10,000 ק"מ, זה לא ישראל זה למערב. הפיצוץ בבסיס פיתוח הטילים היה במערכת שניסתה לפתח את הטיל

"צריך להיאבק בנחישות לעצירת פרויקט הגרעין של איראן. מניסיוני הצבאי כל מתקן שמוגן על ידי בן אנוש, בן אנוש יודע לחדור אותו"

"איראן ניסתה לפתח טיל לטווח של 10,000 קילומטרים, זה לא לישראל זה למערב", אמר היום (ה') השר לעניינים אסטרטגיים, משה (בוגי) יעלון במושב "שעון החול: הכלה והרתעה של איראן", בכנס הרצליה שנערך במרכז הבינתחומי הרצליה. "מניסיוני הצבאי, כל מתקן שמוגן על ידי בן אנוש, בן אנוש יודע לחדור אותו", אמר המשנה לראש הממשלה.

לדברי השר יעלון, הקריאה האיראנית נגדנו היא קריאת תיגר על התרבות המערבית. קשה למצוא סכסוך בסביבה שהאיראנים לא מעורבים בו, הכל כדי לשמור על חוסר יציבות על מנת לקנות הגמוניה. לדבריו, מדינות דרום אמריקה אינן קשורות למזרח התיכון ואיראן מציבה בהן תשתית ליום פקודה.

"היום זה בהברחת אמל"ח וכשזה יגיע לפצצה מלוכלכת, האמריקאים יחשבו מה לעשות", אמר יעלון והפתיע את הנוכחים כשחשף שהפיצוץ באיראן היה במערכת שניסתה לפתח טיל לטווח של 10,000 ק"מ, לא טווח שמיועד לישראל. ולכן, לדברי יעלון, פרויקט הגרעין האיראני צריך להיעצר. "משטר כל כך לא קונבנציונאלי אסור שתהיה לו יכול א-קונבנציונאלית".

לדברי יעלון התרחיש של נשק גרעיני בידי איראן יהיה סיוט לעולם המערבי וסיוט למדינות ערב: "זה יהיה כאוס שישבור את משטר אי הפצת הנשק הגרעיני ויגרום לפיתוח מאסיבי של יכולת גרעינית, כמו כן, תהיה האצה של פעילות טרור. מה שהם עושים היום באמצעות סוכנים הם יוכלו להעז לעשות בעצמם", אמר.

ךדבריו, הדרך לעצור את איראן היא באמצעות בידוד מדיני, החרפת הסנקציות, תמיכה בלתי מסייגת בזכויות אדם באיראן והדבר האחרון הוא אופציה צבאית. לדבריו, כל עוד באיראן לא יאמינו שהדבר אפשרי הם ימשיכו".

לדברי ד"ר שמואל בר, מנהל המחקרים של המכון למידניות ואסטרטגיה במרכז הבינתחומי הרצליה, הסנקציות והשפעתן על הכלכלה האיראנית משיגות תוצאה הפוכה ודווקא מאיצות את ההתקדמות הגרעינית משום שהאיראנים יודעים שהדרך שלהם להתמודד איתה היא בהשגת היכולת מוקדם יותר. לדבריו, איראן גרעינית תוביל לעימות גרעיני והתיאוריות שמזרח תיכון גרעיני לא יוביל למלחמה גרעינית הן יפות מאוד אבל לא בטוח שהן יתגשמו".

"איראן היא איום פוליטי ולא איום קיומי", אמר פרופ' שחרם צ'ובין, שותף בכיר בתוכנית למדיניות נשק גרעיני בקרנגי. לדבריו, ההגזמה וההיסטוריה בנגוע לאיום היא צפויה על רקע השואה. איראן היא בעיה עולמית אבל לא איום עולמי, גם לא אזורי, היא איום מקומי. נכון שיש לה אמצעים וטרור אבל לדבריו אין לה שליטה.

לדברי פרופ' שחרם, האיום האיראני מתבטא בצמצום העוצמה של ישראל וחופש הפעולה שלה, ואם ברצונה לטפל בכך, על ישראל להפסיק עם המדיניות הסטטית שלה, להגיע להסדר על עתיד השטחים, להפסיק להסתמך על ארה"ב ולהונות פוליטיקאים אמריקנים, להתקרב לאזור כולל טורקיה ולהתחיל לדאוג לעצמה.

"אני לא מאמינה שיש דרך לעצור את איראן, כולל אופציה צבאית", אמרה דניאל פלטקה, סגנית נשיא של המחלקה ללימודי ביטחון וחוק ב-AEI והוסיפה, "אני לא מאמינה שיש לנו מושג מה ארצות הברית מתכננת להוציא את העובדה שהיא לא מתכננת שום דבר".

פלטקה תיארה תמונה עגומה, בה כל המדינות באזור כולל איראן, מטילות ספק ביכולת האמריקנית. ולכן השאלה לישראל היא "על מי אתם מסתמכים? אין לנו הרתעה וברגע שלאיראן תהיה יכולת גרעינית לא ניתן יהיה להכיל אותה. אולי נכשלו במשימה הראשונה שלנו להכיל, להרתיע כבר לא עובד ואולי אנחנו צריכים להמשיך למשימה הבאה".

ראש המוסד לשעבר, אפרים הלוי, הביע ביטחון שהמערב בדרך לניצחון במלחמה נגד איראן. "אנחנו רואים את המאבק סביב הכוונה לחסום את מיצרי הורמוז. האיראנים קיבלו הדגמת יכולות והרתעה. כולם מדברים על כך שהסנקציות לא אפקטיביות, תישאלו את האיראנים ברחוב תראו שזה עובד. יש עלייה במחירי המזון, ערך המטבע ירד, חיי היומיום נעשים קשים ואני מאמין שזה אחד הדברים שגרם לאיראנים להחזיר את השיח על הגרעין לשולחן".

לדברי הלוי, הוא מסכים עם דברי שר הביטחון ברק שישראל היא המעצמה הכי חזקה בטווח של 1,500 ק"מ, "אבל אם אנחנו המעצמה הכי גדולה בטווח של 1,500 ק"מ, אנחנו צריכים להתנהג כמו מעצמה ולהפגין את עוצמתו ואז נקבל תוצאות כמו של מעצמה".

לדבריו, מה שקורה בסוריה הוא בעיה קשה לאיראן ויקבע את עתיד איראן בזמן הקרוב. סוריה עכשיו היא צומת ראשית במזרח התיכון ומהווה את המפתח להשפעה האיראנית באזור. למען זה טען הלוי, צריך לשתף פעולה עם הטורקים. לדבריו, מדובר באינטרס משותף גדול ורחב יותר מכמה מילות התנצלות.

במושב תחת הכותרת אביב ערבי או חורף איסלאמי? בכנס הרצליה שנערך במרכז הבינתחומי הרצליה אמר

הכלכלן הירדני ריאד אל חורי: האביב הערבי אינו חמים ונעים כפי שסברו"

ריאד אל-חורי, כלכלן ירדני בכיר, אמר כי "האביב הערבי אינו חם ונעים כפי שאנשים סברו, וגם החורף הוא יחסית לא קר. אני עצמי לא חושש מהאיסלאם החורפי ולא חושב שתהיה בעיה עם עליית המשטרים האיסלאמיים במקומות אחרים באזור. למשל בפלסטין האיסלאם היה מבודד ברצועת עזה אבל זה לא מצב לטווח ארוך, ועם המשטר הקיים, אולי יהיה משהו טוב יותר - יישות פלסטינאית כללית ולא שתי מדינות - עזה והגדה. באשר ללבנון, אני לא מודאג כלל לגבי האיסלאם שם, למעט אותם שכירי חרב, אשר מקבלים \$25 כדי להפגין ולהתסיס.

סלמן שיחי, מנהל מרכז ברוקינג דוחה, אמר גם הוא כי אינו מאמין בעונות. כאשר מדובר בשינויים שמתרחשים באזור, יעברו כמה שנים עד שיכילו את השינויים הללו. הקריטריון הוא אם יוכלו להקים מערכת פוליטית דמוקרטית ממשית או שהם רק בונים מדינה ללא אחת כזו, ואת זה לא ניתן לשפוט במהלך שנה ובוודאי שלא במשך עונה. המפלגות האיסלאמיות לא יפתיעו אותנו; יש פה רוב של אנשים דתיים שמרניים מבחינה חברתית אך ליברלים מאידך ולכן מפלגת האחים המוסלמים, מפלגה שהשקיעה בעם, נמצאת היום במקום הטוב ביותר והשאלה אם אלו יוכלו למנף את הפופולאריות שלהם בעתיד.

המחאה הערבית נתנה השראה למחאות בכל העולם - מי היה מאמין שערבים הם אלו שיעוררו זאת. מבין 22 המדינות במפרץ אף אחת אינה חסינה בפני שינוי, אולי איטי יותר, אך אבולוציוני.

סמדר פרי, עיתונאית ידיעות אחרונות, אמרה כי אמ"ן, המוסד ומחלקת המחקר של משרד החוץ, הופתעו מן המהפכות, וכך גם המצרים. לכן, אני סבורה שצריך לעשות אצלנו בדק בית יסודי בכל הגופים, מסיבי לישראל יש המון משטרים

לא יציבים. בעולם הערבי לא ערוכים למשבר הכלכלי, להפגנות ולאלימות, לא ערוכים מבחינת השקעות, תיירות, תוכניות לזמן ארוך. אין משטר שמציע פתרונות לבעיות אלו.

לדעתי תהיה למצב הנוכחי השלכה על מדינת ישראל, ועלינו לחשוב מה נעשה אם זרם של צעירים מצריים ינסו לעבור את הגבול לישראל כמו שקרה עם המסתננים הסודנים. החרם על ישראל מצד כל האיגודים המקצועיים גם הוא בעייתי ואין דרך לפצחו. פרי קראה למנהיגים מכל הצדדים לשוב לשולחן המשא ומתן.

שייח' אמר כי רוב האנשים מבינים שלאסד אין פתרון חוץ מאשר שימוש בכוח. הבסיס של אסד הוא מאד לא יציב, הדבר היחיד שסייע הוא הלחץ הבינ"ל. מתקיים דיון ונעשים מאמצים במדינות ה-GCC לדבר על האופק המדיני ולכלול את רוסיה, אשר תומכת במשטר בסוריה. אם לוקחים בחשבון שהאלימות רק תגבר, ניתן לשער שרוסיה תשנה את עמדתה.

אל חורי העיד על עצמו כבעל נקודת מבט חילונית נוצרית, ולכן, כמו רבים הוא מזועזע מכל קיצוניות, לא משנה מאיזו דת, אינה לטעמו.

מושב תחת הכותרת "לשמור או לייצא? מאגרי הגז ועצמאותה האנרגטית של ישראל" בכנס הרצליה שנערך במרכז הבינתחומי הרצליה

עוזי לנדאו, שר האנרגיה והמים: "משרד ההגנ"ס מונע משיקולי סביבה בלבד דבר אשר מגביל את אספקת הגז ועלול ליצור הפסקות חשמל"

במושב תחת הכותרת "לשמור או לייצא? מאגרי הגז ועצמאותה האנרגטית של ישראל" אמר **עוזי לנדאו שר האנרגיה והמים** כי, "לפי הערכות, למדינת ישראל יש כמות גז כפולה ממה שמצאנו עד עכשיו. הנחת העבודה שלנו כרגע היא שיש לנו כמות לשנים רבות, להרבה מעבר מהצריכה של השוק המקומי. עם זאת, חשוב לזכור כי אנחנו איננו מעצמת גז. לפני כשנתיים החלה ועדת ששינסקי את פעילותה, לצערי עד היום אין הסכם חתום וההשפעה של זה על המשק היא קשה. בדילמה האם לשמור את הגז או לייצא, אני חושב שיש לממש את פוטנציאל ההכנסות ולייצא. חשוב להבטיח אספקה רציפה ואמינה של גז. הביטחון האנרגטי חשוב מאוד. מה שקורה היום בים תטיס נובע מבעיות ממשלתיות כשיותר ממשרד אחד מקבל החלטות בנושא האנרגיה.

"משרד איכות הסביבה מונע משיקולי סביבה בלבד דבר אשר מגביל את אספקת הגז. תחנה D הייתה צריכה לקום כבר ב-2008 והיא עוכבה עד היום. כשמקבלים החלטות ברמה ממשלתית כשכל משרד אומר משהו אחר, התוצאה היא שאין מספיק גז והציבור עלול להיפגע כי עלולות להיות הפסקות חשמל. על מנת שביטחון האנרגיה יובטח, צריך לטפל גם במדיניות היבשתית. התשובה שלי היא לייצא ולא לשמור. אנחנו נצטרך להבטיח אספקה ל-25 שנה תוך תמריץ נמשך להשקעות לחיפוש באחריות. הממשלה צריכה להאיץ את הפיתוח הפיזי אך לא לפעול באופן לא כלכלי על מנת שהציבור יכול ליהנות מההכנסות לחינוך ותשתיות. צריך לוודא שמערכות הגז יהיו יציבות ואמינות ושמשפר שדות יהיו פעילים רוב הזמן. האתגר שלפנינו הוא גדול, תגליות הגז צמחו בחטף ולכן צריך לתת תשובות מהירות ולתכנן כמה שיותר מהר."

יפתח רון טל, יו"ר חברת החשמל אמר כי, "אנחנו אולי לא מעצמת גז אבל אנחנו בטח נסיכות גז. יש בארץ כמויות גז שמאפשרות, אם ישראל תפעל נכון, להגיע לעצמאות אנרגטית לעשרות שנים. אנחנו בעיצומה של מהפכת גז ואם לא נתכנן אותה נכון זה עלול להתפתח לכיוונים בלתי נשלטים. צריך לממש את התכנית האסטרטגית שציין שר האנרגיה. אם לא יקרה משהו דרמטי, נשאר במציאות שבה אנחנו מייצרים מאה אחוז גז על צינור אחד ישראלי כי הצינור הישראלי השני יהיה מוכן רק ב-2017. לכן חייבים לפעול במהירות כדי להגיע לחשמל זול יותר וירוק יותר. הבעיה כרגע היא שבמקום שתמר תזרים גז בפברואר 2012, במקרה הטוב יהיה לנו גז מתמר בקיץ 2013. התוצאה היא שהמחיר למשק בחישוב שמרני הוא 10 מיליארד ש"ח. ייקור החשמל אינו נובע מבעיות פיננסיות או חוסר יעילות של חברת החשמל. הסיבה היא הפסקת הגז המצרי דבר שהביא לעליה של 50% בדלקים. הקריאה שלי היא לצמצם את קיום המשבר, אם כולם יתכנסו וישתפו פעולה נוכל להביא גז לפני 2013 וכלום ירוויחו".

עמוס ירון, יו"ר חברת קו צינור אילת אשקלון, אמר כי, "אם יהיה גז ב-2013 זה יהיה בגלל היזמים ולא בגלל המדינה. יש לנו תסביך מסוים שאנחנו בהרבה מקרים חושבים שאנחנו מעצמה. השוק הזה צריך להיות מנוהל על ידי המדינה, לא יכול להיות שבמדינה כל כך קטנה יהיו מחירים שונים לגז. ישראל צריכה לקחת את המושכות ולקבוע את התכנית. אני מאוד מכבד את אנשי איכות הסביבה אבל מה עם איכות החיים עצמם? כמה כסף היה יכול להגיע למשרד הבריאות לתרופות מצילות חיים?"

ראש אמ"ן, אלוף אביב כוכבי, בהערכת מודיעין בכנס הרצליה:

בידי אויבינו יש כ-200 אלף טילים המסוגלים לפגוע במדינת ישראל בכל בית עשירי בלבנון יש אתר שיגור או מחסן תחמושת

החומר של איראן יוכל להספיק ל-4 פצצות. מהרגע שהמנהיג העליון ייתן הנחייה, ייקח כשנה להשיג נשק גרעיני ועד שנתיים לפיתוח פצצות ויכולת שיגור

"להערכתנו משטר אסד יוסיף להתדרדר על הסיוע הבלתי נמנע", אמר ראש אגף מודיעין בצה"ל, האלוף אביב כוכבי בהערכת מודיעין, במסגרת כנס הרצליה במרכז הבינתחומי הרצליה. לדברי כוכבי, האלימות בסוריה גבוהה, 7000 הרוגים, ריבוי מוקדי הפגנות ואירועים הולכים וסוגרים על מרכז דמשק. למעלה מ-3,000 עריקים ביום, מחלקות ופולגות שלמות. הצבא מותקף על בסיס שבוע ויותר מכל, הוא אינו מצליח לממש את מטרותיו. מנגד, צבא סוריה החופשית מצליח לתפוס שטחים. האופוזיציה הולכת ומתגבשת והחל תיאום עם צבא המורדים והטבעת סביב אסד מתהדקת.

בפתח היום השלישי של כנס הרצליה, ניסה ראש אמ"ן, האלוף כוכבי, לתאר את הטלטלה האזורית והאופן בו היא משפיעה על מדינת ישראל, שנמצאת בעין הסערה. בהתייחס ל"אביב הערבי", אמר האלוף כוכבי, כי מוקדם לשייך את הטלטלה בעולם הערבי לאחת מעונות השנה.

לדבריו, טלטלה זו מייצרת הקשר חדש לניתוח המציאות, הפרדיגמות והנחות היסוד שלנו צריכות להשתנות. יחד עם זאת ציין כוכבי, כי ההרתעה הישראלית נשמרת. לצד זה אנו עומדים בפני מזרח תיכון יותר איסלמיסטי, עם יותר זיקות בין הרחוב הירדני, לרחוב בעזה ובמצרים ונתון פחות להשפעה בין לאומית. חוסר היציבות במזרח התיכון יהיה קבוע וחובה עלינו להיערך לשינויים ותפניות.

לדברי כוכבי, בידי אויבינו יש כ-200 אלף טילים המסוגלים לפגוע במדינת ישראל. רובם יכולים לפגוע בקו 40 ק"מ, אלפים יכולים לפגוע בטווח של מאות קילומטרים. ישנה פרישה של הטילים על מנת לצמצם את צה"ל. לדבריו, כל גוש דן מכוסה בטווחים האלו הן מסוריה, הן לבנון וגם איראן. כבר לא מדובר על ראשים קרביים של עשרות ק"ג אלא מאות, הנשק הופך להיות יותר מדויק והמיקום שלו מבוזר יותר - בכל בית עשירי בלבנון יש אתר שיגור או מחסן תחמושת.

לדבריו, יעדי האויב נכון להיום הם הצורך לקזז את יתרון צה"ל בכל מפגש, הצורך לקזז את היתרון האווירי והצורך לפגוע בעורף על מנת להסיט את מוקד הלחימה, ולכן שתי התופעות הבולטות הן: התמקדות בנשק הרקטי והשנייה, היעלמות האויב בקו המגע.

כוכבי גם התייחס בדבריו לאיראן ולצד התמונה הקודרת, כי איראן ממשיכה לקדם יכולות ולפתח את תוכנית הגרעין שמטרתה לפתח יכולת גרעינית צבאית. לדבריו, איראן מבקשת ליצור הגמוניה, לייצר הרתעה ולהיות שחקן משפיע בזירה הבינלאומית. החומר של איראן יוכל להספיק ל-4 פצצות והיא כמעט ואינה תלויה ביכולות אלא ברצון. "מהרגע שהמנהיג העליון חמינאי ייתן הנחייה, ייקח כשנה להשיג נשק גרעיני ובין שנה לשנתיים לפיתוח פצצות ויכולת שיגור", אמר כוכבי.

לדבריו, איראן נתונה בטבעת לחצים הולכת ומתהדקת. הזרקור הבינלאומי עוסק בה, הסנקציות נותנות את אותותיהן: 16% אבטלה, צמיחה אפסית וההשפעה על הציבור ברחוב גדלה. הציר הרדיקאלי הולך ונחלש ולמרות שאיראן פועלת באופן פעיל על מנת לאפשר את שרידותו של המשטר, הולך ויורד.

כוכבי ציין שעל רקע היחלשות המשטרים באזור התפתחו אזורי ספר, בהם סיני, בהם יש עשרות נתיבי הברחה ולכן אין זה פלא שהמזרח התיכון הופך להיות מחסן התחמושת הגדול בעולם. לדבריו, בגלל המשילות הנמוכה ארגוני הטרור הופכים את סיני לזירה בה יוצאים ארגוני טרור. מאז הפיגוע באילת סוכלו לא מעט ניסיונות לפיגוע טרור.

לדברי כוכבי, קולו של הרחוב הערבי החל להישמע והוא גילה את קולו. "זו התמצית של המהפכה, היא עדיין יכולה להשתנות וגם משטרים, מפלגות ומנהיגים לוקחים אותה בחשבון", אמר כוכבי. לדבריו, הציבור לא פרץ לכיכרות עם אג'נדה מסויימת, הוא פורץ לרחוב בעד או נגד. הדרישות שלו הן פשוטות: הזכות להתפרנס ולפרנס, הזכות להקים משפחה ולחיות. "השילוב של התיסכול, השחיתות וחוסר התקווה זה חומר הבערה של הטלטלה עד לפיתרון יסוד של בעיות אלו", אמר כוכבי.

"האיסלאם לא היה הכוח המניע של המהפכה", אמר ראש אמ"ן. "הצעירים לא פרצו לכיכר תחריר עם ספרי קוראן, האחים המוסלמים והסלאפים זיהו את ההזדמנות ורכבו עליו עם התשתית שלהם. הטלטלה היתה חסרה מנהיגות משמעותית ואידיאולוגיה ברורה, ולוואקום הזה נכנסו אירגונים איסלאמיים שהיו מוכנים לרגע הזה ודיברו באופן שקסם לצעירים".

כוכבי התייחס למתח שהטלטלה מציפה בין שלוש המעצמות שנותרו, סעודיה, איראן וטורקיה אשר שואפות להגמוניה והשפעה אזורית. לדבריו, סעודיה מנסה לשמר את ההסדר הישן, לעומתה טורקיה ואיראן רוצות להשפיע ולהוביל מתחת לפני השטח ישנם אירגונים אשר מנסים ומצליחים לחדור למדינות ולהכניס שק, אמל"ח ולהוציא פיגועים נגד ישראל.

טורקיה רואה במזרח התיכון אלטרנטיבה לכתף הקרה של אירופה. היא מייצר אלטרנטיבה לדמוקרטיה המעורבת עם איסלאם. למרות ניסיונות חוזרים ונשנים ליצור יחסים בין טורקיה ואיראן, המתח בין המדינות מתחדד וטורקיה פועלת נגד האינטרסים של איראן. הדוגמה הבולטת לכך היא מימון וסיוע לצבא סוריה החופשית, הצבת המכ"ם של נאט"ו וצמצום הפעילות של בנק איראן.

לדבריו, סעודיה מנסה לעשות ככל שהי יכולה על מנת לשמר את הסדר הישן. סעודיה ראתה באיראן איום פוליטי מאז ומתמיד. הטלטול העיר את הענק הישן מתרדמתו ולצאת לפעולה. הביטוי המובהק היה שליחת 1000 חיילים לבחריין ולעצור את איראן. הדבר הנוסף הוא הבטחת הסעודיה לספק את הנפט שאיפשר את האמברגו על איראן.

תפקיד אמ"ן

בהתייחס לתפקיד אמ"ן, אמר האלוף כוכבי, כי מזה כשנה אנחנו מנהלים תהליך מקיף שבוחן את כל דרכינו ולא מניח אבן אחת על מקומה. אנחנו בוחנים כיצד אנחנו צריכים להתאים את עצמנו למציאות. לדבריו, אמ"ן יצטרך לספק יותר מודיעין ליותר זירות, כולל רשתות חברתיות, הערכות אויב עם התייחסות לתופעת ההעלמות, אמ"ן יצטרך להיערך לתופעת הסייבר. מתחזק תפקידו של אמ"ן כגורם מבצע ולא רק כתומך ואמ"ן ימשיך את משימת ההערכה וההשתתפות בהליך ההערכה.

"נוכח הטלטלה, הסכנה והאיומים הרבים, הייתי אומר, אילו רק היה ניתן לרגע להרים את מסך החשאיות מעל כל אותם אלפי החיילים והקצינים באמ"ן שעושים עבוד היצירתית ויסודית ביותר ולראות מה יש לנו, אני חושב שעם כל האיומים והסיכונים היינו רוויים מעט נחת", סיכם כוכבי.

במושב "היכולת למשול: ביקורת המדינה מול הרשות המבצעת" שנערך במרכז הבינתחומי הרצליה

השופט (בדימוס) מיכה לינדנשטראוס, מבקר המדינה "אני קורא להקמת רשות רביעית -רשות מבקרת.

לרשות הרביעית ינתן כוח וסמכויות משלה בתחום הביקורת העצמאית"

במושב תחת הכותרת " היכולת למשול: ביקורת המדינה מול הרשות המבצעת" נאם השופט (בדימוס) מיכה לינדנשטראוס, מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור, "אני קורא להקמת רשות רביעית במוסדות המדינה-רשות מבקרת. לרשות הרביעית ינתן כוח וסמכויות משלה בתחום הביקורת העצמאית."

עוד אמר לינדנשטראוס "הביקורת בישראל של 2012 אינה מפריעה או מונעת את פעילות הרשות המבצעת, אלא פועלת באופן סביר על פי הדין ובשקיפות מלאה. אני דוחה את הטענות המופרכות לפיהן הביקורת מעכבת את שיקולי הרשות המבצעת, מצרה את דרכה, עוצרת את פעילותה ומתערבת התערבות מיותרת בענייני הציבור. הביקורת אינה יוצרת הפחדה ושיתוק, אינה בולמת מינויים, אלא מתערבת במינויים של מועמדים לשירות הציבורי רק אלה שנעשים על בסיס "תן לי ואתן לך", מינויי קרובים או בני משפחה הנעשים על בסיס נפוטיזם. על מינויים אלה חייבת ביקורת המדינה להתריע כי השירות הציבורי חייב להיות נקי מכל רבב. זו המטרה של כולנו."

במושב תחת הכותרת "ציונות במאה ה-21" שנערך במסגרת כנס הרצליה במרכז הבינתחומי בהרצליה

הרמטכ"ל בני גנץ: כל נקודה במדינת ישראל שנמצאת תחת איום. המזרח התיכון זה האיזור המתחמש ביותר בעולם, ואנחנו המטרה של חימוש זה.

העולם והאיזור צריך להמשיך ולפעול לבידודה של איראן חשוב להמשיך ולבנות יכולת צבאית ולהיות מוכנים ולהפעילה

צבא העם לא יישאר לנצח אם ימשיך להישען רק על מחצית העם

יומו השני של כנס הרצליה נסגר בנאומו של הרמטכ"ל בני גנץ, במושב תחת הכותרת "ציונות במאה ה-21": "המצב בדמשק יכול להשתנות מחר בבוקר ולכך נוספו איומים נוספים: ראשית, סוגיית האש - עוצמה בלתי רגילה של חימוש שמכסה כל נקודה במדינת ישראל שנמצאת תחת איום. מערכת האש של האויב מדלגת מעל יכולת ההגנה של מדינת ישראל. עזה ולבנון הם מחסני התחמושת הגדולות שאני מכיר. המזה"ת זה האיזור המתחמש ביותר בעולם, ואנחנו המטרה של חימוש זה."

"האביב הערבי אנו נמצאים בטלטלה איזורית שמשנה את פני המזה"ת. התופעה מתרחבת. בין דמשק לתח'ריר נשמעת אותה טונציה אבל האינטרסים שונים. אינני יודע מה יהיה אופיים של המשטרים במדינות ערב סביבנו בעתיד. האם זה יהיה איסלאם דמוקרטי או איסלאם רדיקלי ופוליטי שפועל כנגד מדינת ישראל. יש מימדים חיוביים בטלטלה שאנו רואים, קולו של הרחוב הוא משמעותי שליטי ערב צריכים להתחשב בקול הרחוב ולא רק באינטרסים שלהם. לציבור נמאס להיות נתין, משלט, חסר אופי וחסר השפעה. מתפתח סדק בציר הרדיקלי שמחבר את דמשק, ביירות וטהרן."

"זו תקופה של אי יציבות, תוחלת סיכון גבוהה ולא ניתן לדעת מה יקרה. השלום עם מצרים הוא יקר, צריך לשמור עליו ולעודד אותו, אבל המציאות איננה מובטחת ולכן צריך להיזהר. אם יקרה הפחות רצוי והמערכות סביבנו יעברו לכיוון רדיקלי יותר, אנו עלולים למצוא עצמנו עם צבאות רבים עם היקף חימוש ענק המכוון אלינו. עלינו להיות מוכנים לאפשרות כזו."

בהתייחסו לסוגיה האיראנית "אין ספק שאיראן חותרת לגרעין צבאי. איראן היא בעיה עולמית, איזורית וישראלית. אם נקשיב למתרחש במדינות המפרץ נשמע תמונה של דאגה לא פחות גדולה מהעניין האיראני. בצד כל ההסתכלות האיזורית והעולמית אסור לשכוח דבר בסיסי אחד - מדינת ישראל היא היחידה בעולם שמישהו קורה להשמדתה ובונה את הכלים לעשות כן. אסור להתעלם מכך. העולם והאיזור צריך להמשיך ולפעול לבידודה של איראן ולהפעיל סנקציות על הישגי ההתקדמות של המתרחש בה. נכון לפעול להידוק הפיקוח על הגרעין האיראני. חשוב להמשיך ולבנות יכולת צבאית מרשימה, חזקה, אמינה, דרוכה ומיומנת ולהיות מוכנים ולהפעילה אם וכאשר יגיע הצורך. נחישות ואחריות אסטרטגית יענו על איום זה".

גנן התייחס לחוק טל ואמר "פחות אנשים נושאים בנטל, לא כולם מתייצבים לשירות ולא כולם מעריכים את אלה המתייצבים לשירות. צבא העם לא ישאר לנצח אם ימשיך להישען רק על מחצית העם. אני מודאג נוכח הכרסום שיש בשותפות הגורל שלנו. אנחנו חייבים לפעול יחד רק מתוך לכידות פנימית ניתן יהיה לעמוד באתגרים מבחוץ. אני מאמין שחשוב לקדם את שירות החובה לכל, זו זכות וחובה וכולם צריכים לשאת בה. צהל מהווה מרחב מפגש לכל הקבוצות בחברה הישראלית. גם ב-2012 אסור שניתן לציניות להשתלט על הציונות".

בהתייחסותו לתקציב הביטחון אמר גנן כי "המתאר התקציבי הינו מסוכן. אמנם ישנם אתגרים נוספים לחברה הישראלית, אני משוכנע בזכותו ובחובתו של הדרג המדיני לקבוע סדר עדיפויות מדיני ולפעול למימושו. אך לא צריך לעשות זאת בבלם החירום כי סביבתנו פשוט איננה מאפשרת זאת".

מושב תחת הכותרת " ריכוזיות ותחרותיות במשק: לקראת כללי שוק חדשים?"

חיים שני, חבר ועדת הריכוזיות: אנחנו מציעים מנגנון שבו המדינה לא רק תמכור נכסים על סמך ההצעה הטובה ביותר, אלא יתחשב בטווח הארוך, ויאפשר שוק מרובה שחקנים

נתן חץ, נשיא אלוני חץ: יום אחד גיליתי שאני פירמידה. לא קראו לי ולא הזהירו אותי. הרגולטור צריך לחשוב לטווח ארוך ולא להענות לקול ההמון

במושב "ריכוזיות ותחרותיות במשק: לקראת כללי שוק חדשים?" אמר חיים שני, כי פעם המדינה נהגה למכור את הנכסים לבעל ההצעה הטובה ביותר. היום הוועדה בראשותו מציעה מנגנון שיתחשב לא רק בטיב ההצעה, אלא יסתכל לטווח הארוך ויאפשר לשחקנים נוספים לקום ולהיכנס לשוק.

בפאנל, שנערך במסגרת כנס הרצליה במרכז הבינתחומי הרצליה, השתתפו מנכ"ל משרד האוצר לשעבר וחבר בוועדת הריכוזיות, חיים שני, הממונה על ההגבלים העסקיים לשעבר ומנכ"ל המכון הישראלי לתכנון כלכלי, דרור שטרומ, נשיא אלוני חץ, נתן חץ, הפרופסור אמיר ברנע מהמרכז הבינתחומי הרצליה ועו"ד רם כספי. המשתתפים דנו בטיוטה של ועדת הריכוזיות, ובתוצאותיה הסופיות.

עורך הדין רם כספי יצא נגד אוירת העליהום השוררת לאחרונה כנגד המגזר העסקי לטענתו. לדבריו, תמיד יש מקום לשיפורים, אך צריך לעשות זאת בדרך ההדברות ולא ליצור אנטגוניזם. כספי תקף את התקשורת, שלפני מספר שנים דחפה להוציא את קרנות הפנסיה מהבנקים, וכעת דוחפת להחזיר אותן לידי הבנקים. "שוב נחזור אחורה!?" הדגיש כספי והבהיר, כי הדרך היחידה להצליח היא שילוב ידיהם של הממשלה, ההסתדרות והמגזר העסקי".

רוב חברי הפאנל יצאו כנגד מסקנות הוועדה כפי שהתפרסמו בטיוטה הראשונה, בכל הנוגע לחברות הפער. לדברי נתן חץ: "יום אחד גיליתי שאני פירמידה. לא קראו לי ולא הזהירו אותי. אני חושב שרגולטור צריך לחשוב לטווח ארוך ולא להענות לקול ההמון. וזה מה שעושים חברי הכנסת". בתגובה אמר ברנע, כי אם החובות היו מתומחרים נכון חלק מהתמריץ לבנות מבנה פרימידילאי היה נעלם.

עם זאת סברו רוב חברי הפאנל, כי המלצות הוועדה הסופיות שייצאו בעוד כ-3 שבועות יהיו שונות מאלו שהתפרסמו בטיוטה האחרונה, וזאת תסוג ממסקנותיה המקוריות.

במושב "ישראל והמערב - שיח שרים" אמר המשנה לרוה"מ סילבן שלום:

ישראל היא המדינה היחידה במזרח התיכון שהמערב יכול לסמוך עליה. צריך להסתכל על המציאות ולראות שהאביב הערבי העלה את הקיצוניים לשלטון ולא את המתונים

"ישראל היא השותף היחיד של המערב, המדינה היחידה במזרח התיכון שהמערב יכול לסמוך עליה ואם הקהילה הבינלאומית והמערב לא רוצים שאיראן תשתלט ותשלוט על מקורות הנפט של העולם כולו חייבים להקשיח ולהרחיב את הסנקציות", אמר היום (ד') המשנה לרוה"מ, סילבן שלום, בכנס הרצליה. שלום, שהשתתף בשיח שרים בנושא ישראל והמערב, במסגרת כנס הרצליה במרכז הבינתחומי הרצליה, אמר שצריך להסתכל על המציאות ולראות שהאביב הערבי העלה את הקיצוניים לשלטון ולא את המתונים.

לדברי שלום, "אנחנו מאוד מאוד קרובים לנקודת ההכרעה והשתת סנקציות חריפות ונרחבות גם על הבנק המרכזי האיראני היא קריטית בשלב זה. סנקציות חריפות עשויות להביא לשינוי תפיסה אצל האיראנים. כיום הם חושבים כי השגת נשק גרעיני תשמור על שרידות המשטר אך סנקציות חריפות יובילו אותם להכרה ההכרחית שרק אם יזנחו את תוכנית הגרעין יוכלו לשמור על המשך השלטון".

המשנה לרה"מ הדגיש, כי מדובר בכוחות הרוצים לשלוט במזרח התיכון, בו נמצאות עתודות הנפט של העולם כולו. אנו מעריכים את החלטת האיחוד האירופאי בנוגע לאמברגו על הנפט חרף המצב הכלכלי הקשה באירופה ויש לעשות צעד נוסף ולהטיל סנקציות גם על הבנק המרכזי. לדבריו, רוסיה וסין לא מצטרפות לסנקציות כי הן לא רוצות לאפשר לעולם המערבי לשלוט על צינור החמצן, מאגרי הנפט שלהם. "הגיע הזמן שהעולם יבין שאנו נמצאים כולנו באותה סירה מול איומי הטרור והגרעין האיראני. על העולם לתמוך בעמדתנו גם בנושא האיראני וגם בנושא הפלסטיני", אמר שלום.

לדברי שר החוץ הקנדי, ג'ון בירד, המערב חולק עם ישראל את אתגר הטרור בין אם מדובר בניו יורק או ברכבת התחתית בלונדון, ספרד בחברת התעופה של הודו. "אנחנו רואים את איראן מפתחת את הגרעין ומתקרבת לרגע שתלחץ על הכפתור, אנחנו שומעים את מה שהם אומרים ויודעים לאן הם יכולים להגיע עם הפעולות שלהם ולכן צריך לקחת זאת ברצינות. זה הזמן להכפיל את הסנקציות ולהיות קשוחים יותר", אמר בירד.

לדבריו, "יש רצון להימנע ממשברים בינלאומיים וסין הוא לקוח מאוד חשוב, אבל הם צריכים לחשוב האם הם רוצים שהאיראנים יציבו פצצות במצרים והאם הם רוצים אי יציבות באיראן? צריכים לדבר עם סין על האינטרסים שלהם כמה נפט הם מקבלים ממדינות המפרץ, אולי הם רוצים שהנפט יעלה ל-100 דולר לחבית?".

"אנחנו צריכים לנסות ולהיות מודעים למה שהולך סביבנו מה קורה באיראן", אמר שר החוץ של הרפובליקה הצ'כית, קרל שוורצנברג. "אין משטר בעולם שנמצא כבר 30 שנה בשלטון. אנחנו יכולים לראות מה קרה בגוש המזרחי באירופה האסטרטגיה הראשונה של המשטר הקומוניסטי נכשלה, ברית המעצמות התחמשה והפכה להיות כוח גרעיני אבל רעיון זכויות האדם והמאבק להכרה בזכויות האדם כמשהו בין לאומי הביאו לאחר עשרים שנה להתמוטטות הגוש הסובייטי. אנחנו צריכים לדבר עם האוכלוסייה ולהביא רעיונות חדשים לדור הצעיר", אמר שוורצנברג.

לדבריו, לכל עם מגיע חירות ושלטון דמוקרטי. "אפשר שבאמצעות בחירות דמוקרטיות עלול לבעלות משטר או מפלגה פוליטית שלא מסכימים איתה, אבל אנחנו עדיין צריכים לכבד גם את זה. אפשר גם לומר שאנחנו יכולים לעורר נוסטלגיה לטובת דיקטטורים ערבים שהיו בני ברית עם המערב אבל הסיבה שהאחים המוסלמים הפכו להיות כל כך פופולאריים היא כי הם התנגדו לדיקטטורות במדינות שלהם", אמר.

מושב תחת הכותרת "בעקבות המחאה: מדיה חדשה, העצמה אזרחית ועיצוב מדיניות" שנערך במסגרת כנס הרצליה במרכז הבינתחומי בהרצליה

סתיו שפיר: המחאה פרצה כי בתקופה האחרונה אנו מגלים תקשורת אחרת, האינטרנט הוא דבר מופלא שנוצר לקידום החופש והראה שידע הוא דבר נגיש

ליאור חורב: המהפכות התרחשו משחר ההיסטוריה וימשיכו להתקיים. המדיה החברתית אינה מהפכה ולא מחדשת דבר. המדיה החברתית לא מחליפה את חוכמת ההמון

במושב תחת הכותרת "בעקבות המחאה: מדיה חדשה, העצמה אזרחית ועיצוב מדיניות" אמר השר מיכאל איתן: "אחת הבעיות הקשות של הדמוקרטיה הייצוגית היא שזמנה אזל. יש משבר אמון וניכור של אוכלוסיות רחבות מאד, זה בא עם הטכנולוגיה שמאפשרת קשר דו כיווני ברור שתוביל למהפכה שנכנסת ליחסים שבין הממשל לאזרח ואנו רק בתחילתה. אנחנו הולכים בעקבות המדינות המתקדמות ביצירת ממשל פתוח בעל שקיפות, שיתוף ציבור, אחריות על בסיס הטכנולוגיה הקיימת.

"בימים אלו מוקמת יחידה במשרד המשפטים שתפקידה לשנות חשיבת הממונים על חופש המידע. בנוסף, שיתוף ציבור - פרויקט של שיתוף הציבור, אתר בעל 335 דיונים והצעות חוק בו הציבור מגיב ומציע הצעות לייעול המועברות למשרדים הרלוונטיים. שיאו של הדיאלוג היה במחאה - התקיימו מעל 3000 רעיונות והצעות מפורטים שהועברו לועדה, ואף ניסו ליצור תיאום עם אתר המחאה שלא עבד. המחאה לא קראה לחילופי שלטון כמו במצרים אלא לשינוי תרבות".

לדברי סתיו שפיר, מיוזמות המחאה החברתית, הדיון בוועדה לתכנון בנייה בנושא דיור בר השגה, נולד כתוצאה מהמחאה החברתית, שרק בעקבותיה, הגדירה הממשלה לראשונה מהו דיור בר השגה. שפיר הוסיפה ואמרה "המחאה פרצה כי בתקופה האחרונה אנו מגלים תקשורת אחרת, האינטרנט אחד הדברים המופלאים שנוצר לקידום החופש, הראה שידע הוא דבר נגיש. האנשים היחידים שהם לא נגישים לדעת הקהל הציבורית הם אלו שאחראים לגורלנו. הציבור הפסיק להיות טיפש, התחיל לקרוא את האותיות הקטנות ועכשיו הגיע הזמן שהממשלה תלך בעקבותיו. לדעתי המחאה לא נעלמה".

ליאור חורב: "המדיה החברתית אינה מהפכה ולא מחדשת דבר. המהפכות התרחשו עם שחר ההיסטוריה וימשיכו להתקיים, המדיה החברתית לא מחליפה את חוכמת ההמון. בסופו של דבר זו צורה שונה של שיח והעברת מסרים". לדברי חורב, הבעיה של המדיה החברתית היא שהיא שהשיח בה מאופיין ב"לייק".

"השינוי האמיתי הוא לא בתחום התקשורת ותחום הקומוניקציה, אלא בהשטחה מוחלטת של הממד הארגוני לצד עמנום הזיקות. האם יש מכנה משותף מהותי לאורך זמן? כיכר תחריר הייתה הישג עצום שהתרחשה אך האם הובילה להישגים פוליטיים? אני בספק אם התוצאות מגשימות את הציפיות", אמר חורב.

לדבריו, המכנה המשותף הוא שוויוניות בטכנולוגיה. "בממד העיקרי והמהותי של המחאה - בין העובד למקבל הקצבה, בין המתנחל לתושב הקו הירוק, אין למדיה החברתית שום יתרון. אנו משתמשים באמצעים משוכללים שיש בהם ממד עצום של הונאה, ממד הרייטינג, כמות לייקים. מה שמאכזב הוא שהמדיום השתלט על המהות. אם השר אטיאס

בדרישותיו לדיור בר השגה ינצח זה אומר שאנחנו הפסדנו. העובדה שהדרישה לדיור בר השגה משרתת לבסוף את האוכלוסיה ההפוכה מוכיחה שיש אוטובוס גדול מאד - השאלה לאן הוא נוסע".

מושב תחת הכותרת " ישראל - עדיין נכס אסטרטגי לארה"ב?"

פרופ' עוזי ארד: הערך של ישראל כנכס עבור ארצות הברית תלוי בעוצמתה של ישראל, ככל שישראל תהיה חזקה כך היא תהיה נכס חשוב יותר. ישראל חלשה היא נטל!

סגן שר החוץ, דני איילון: "ישראל היא בעלת הברית היחידה של ארצות הברית שלא תבקש שחיילים אמריקאים יבואו להילחם פה במקומנו. אנחנו מגנים על עצמנו"

הקונסול לשעבר אלון פנקס: יש הבדל בין בעלת ברית לנכס אסטרטגי וישראל היא לא נכס כפי שהיא מאמינה שהיא. לעולם לא היה נשיא אמריקאי שתיאר את יחסי ישראל ארצות הברית כנכס אסטרטגי

ישראל היא נכס אבל ישראל חלשה היא נטל, טען היום (ד') פרופ' עוזי ארד במושב "ישראל - עדיין נכס אסטרטגי לארה"ב?", שנערך במסגרת כנס הרצליה במרכז הבינתחומי. לדברי ארד, הערך של ישראל כנכס עבור ארצות הברית תלוי בעוצמתה של ישראל, ככל שישראל תהיה חזקה כך היא תהיה נכס חשוב יותר. נעשינו מעצמה ביטחונית, טכנולוגית ואסטרטגית.

בנוגע ליחסים בין הנשיא אובמה לראש הממשלה נתניהו, אמר ראש המועצה לביטחון לאומי לשעבר, כי אין ספק שהממד האישי חשוב: "זו תבונת ניהול השותפות זה מחייב אמינות רבה וצינורות הדברות מהותיים ותיאום. מנהיגים בעבר ובעתיד לא ייבחנו על ידי המרכיב האישי".

"ישראל היא בעלת הברית היחידה של ארצות הברית שלא תבקש שחיילים אמריקאים יבואו להילחם פה במקומנו. אנחנו מגנים על עצמנו", אמר סגן שר החוץ, דני איילון.

"הברית בין ישראל לארצות הברית היא שילוב מיוחד של אינטרסים. אין לנו כאן שותף טוב יותר", אמר השגריר דן שפירו, אשר תיאר את התרומה של ישראל ליכולת של ארצות הברית להוביל את הלחץ על איראן. "כל המאמצים הללו מוצלחים בגלל מה שישראל הביאה לשולחן. ההבנה שלנו על האיום הוא שחלק ממנו עדיין מאוד לשנינו ואתם בדרך כלל בקו האש הראשון".

לדברי השגריר שפירו, בקיבוץ סאסא יש חברה שמייצרת מיגון שמניחים על כלי רכב צבאיים. "זו טכנולוגיה שהצילה הרבה חיילים אמריקנים ואם לא הייתה מדינת הייטק כמוכם היינו צריכים להמציא אתכם", אמר שפירו.

לדברי השגריר רוברט בלקוואל, עמית בכיר במועצה למדיניות וקשרי חוץ של ארצות הברית, ישראל היום היא נכס יותר מאי פעם בגלל המצב פה באזור. יחד עם זאת, מאז אמברגו הנפט של 1973 ארצות הברית לא שילמה מחיר משמעותי על הברית עם ישראל.

הקונסול לשעבר, אלון פנקס ניסה לערער את האופוריה והדגיש את ההבדל שבין בעלת ברית לנכס אסטרטגי. "ישראל היא לא נכס כפי שהיא מאמינה שהיא, אבל היא רחוקה מלהיות נטל על ארצות הברית. ביום שברית המועצות התפרקה, איבדה ישראל את מקומה כנכס אסטרטגי וכיום היא נחשבת יותר כבעלת ברית".

לדברי פנקס, ארצות הברית היא נכס אסטרטגי לישראל ולא להיפך. לעולם לא היה נשיא אמריקאי שתיאר את יחסי ישראל ארצות הברית כנכס אסטרטגי. אין לנו הישג גדול יותר מאשר היחסים עם אמריקה. "זה נכס שחייבים לשמור ומי שצריך לעשות את ההתאמות ולהיות רגיש יותר הוא ישראל לאמריקה ואני לא משוכנע שישראל עושה את המאמץ", הוסיף פנקס.

מושב תחת הכותרת " ניהול כלכלת ישראל: צדק חברתי לעומת כלכלת שוק" שנערך במסגרת כנס הרצליה במרכז הבינתחומי בהרצליה

ח"כ עמיר פרץ: בעלי ההון צריכים לספוג את כישלון עסקיהם ולא העם, לא יתכן שנגיע למצב בו הם יזכו למחיאות כפיים במידה כשעסקיהם יפרחו, והציבור יפגע כשעסקיהם צונחים

במושב תחת הכותרת "ניהול כלכלת ישראל: צדק חברתי לעומת כלכלת שוק" אמר ח"כ עמיר פרץ "אני בעד שוק חופשי אך אני נגד ג'ונגל. מבחינתי ואני לא מתבייש בתפיסת עולמי - מעורבות המדינה בשוק צריכה להיות גדולה יותר. שמדברים על שינויים והפחתות מס יש לעשות זאת בצורה רחבה יותר. בעלי ההון צריכים לספוג את כישלון עסקיהם ולא העם, לא יתכן שנגיע למצב בו הם יזכו למחיאות כפיים במידה כשעסקיהם יפרחו, והציבור יפגע כשעסקיהם צונחים. מה שקורה היום עם התספורות זהו גזל כבשת הרש - את זה יש להפסיק כי זו פגיעה בנורמה שיכולה לפגוע בכל המערכות".

פרופ' צבי אקשטיין, דיקן בית הספר לכלכלה במרכז הבינתחומי בהרצליה "ישראל היא שיאנית אי השוויון בעולם. "צדק חברתי" הפך להיות מילה מרכזית בה. כשמשווים צמיחה בין מדינות, אין קשר בין אי שוויון וצמיחה. גלובליזציה, שיפורים טכנולוגיים ורגולציה חלשה על המגזרים החלשים הם שלושת הגורמים המרכזיים שהביאו לפערי שוויון אלו. מדינת ישראל בעלת יכולת לצמצם את הפערים החברתיים והצעדים שעליה לנקוט הם הגנה על עובדים מהשכבות

החלשות והקמת משרד עבודה ייעודי להקטנת העוני ולהגדלת התעסוקה. כשהאוכלוסייה הכי חלשה נפגעת היא מושכת אליה גם את השכבות שמעליה, ומכאן התחילה המחאה החברתית".

מר דן פרופר, יו"ר קבוצת אסם "יש בכלכלת השוק מגבלה גדולה, כאשר הקפיטליזם הופך לחזירי ואם לא נגדיר גבולות, נגיע למצב אומלל כפי שקיים בוול סטריט. הפתרון הוא שצריך לפרסם את השכר הכולל של חמשת הבכירים בכל חברה, מבלי לציין את המשקל הכולל של כל אחד מהם. אני מאוכזב מהעברת כוונת המשקל לתוספת השכר לחלק התחתון של האוכלוסייה וייקור לחלק העליון, ולאפס תוספת שכר למקבלי שכר ביניים. זה מוכיח שהמחאה לא זכתה לתשובה מתאימה. התשובה למחאה החברתית צריכה להגיע דרך הממשלה, שתילחם בהון השחור. תקציב ההון השחור מהווה 25% מכלכלה היום".

עו"ד בשאיר פאהום ג'יוסי, יו"ר המרכז היהודי-ערבי, אוניברסיטת חיפה "השתתפות האוכלוסייה הערבית במחאה היתה דלה מאוד. הדבר נבע מתחושות ניכור מהמדינה. האוכלוסייה הערבית נמצאת בנקודת פתיחה שונה ממעמד הביניים היהודי, היא נלחמת על שירותים בסיסיים, ולא על רכישת דירה. באוכלוסייה הערבית, 60% מהילדים הם מתחת לקו העוני, מערכת החינוך כושלת, אחוזי תעסוקה מאד נמוכים, פערים גדולים בשכר, כשלים חמורים בתשתיות בכפרים. במדינת ישראל יש אי שוויון חמור".

"250 דולר לחבית נפט: דיון משחק המלחמה"

לדברי ראש ה-CIA לשעבר: "אם נייצר כלי רכב ורסטיליים כמו בברזיל ונאפשר לנהג לבחור במה לתדלק, אנו הצרכנים נוכל להשפיע על מחירי הנפט ולעצור את הקרטל של OPEC"

"אין הרבה הבדל בין עליה במחירי הנפט לבין כל סחורה אחרת, כגון קפה, קקאו וזהב", אמר ג'יימס ווסליי, לשעבר ראש ה-CIA וכיום מנכ"ל קבוצת ווסליי במושב "250 דולר לחבית: דיון משחק המלחמה", שנערך במסגרת כנס הרצליה במושב הבינתחומי הרצליה. יחד עם זאת, אומר ווסליי לא מדובר בעוד סחורה שניתן להחליף באלטרנטיבות, מדובר בסחורה שמשמשת לתחבורה, חשמל וחלק נכבד מהכלכלה ויש לה מונופול על התמיכה בתחבורה, שמסתמכת עליה באופן מוחלט.

"אין שוק חופשי בנפט, יש קרטל בשם OPEC ובפועל הסעודים והאיראנים שולטים באספקה ובמחירים, ולכן צריך למצוא אלטרנטיבות זולות ויעילות יותר ומהר", אמר ווסליי והביא כדוגמה את ברזיל, בה קיימים 4 דלקים אלטרנטיביים וציין כי זהו מצב אידאלי ואופטימלי. לדבריו, אם מייצרים כלי רכב ורסטיליים כמו בברזיל ומאפשרים לנהג לבחור במה לתדלק, אנו הצרכנים נוכל להשפיע על מחירי הנפט ולעצור את הקרטל של OPEC.

לדברי פרופ' ז'ו דאדי מסוכנות האנרגיה הסינית, היציבות הפוליטית והכלכלית בעולם מושפעת באופן עמוק מבעיות הספקה ומחיר הנפט. לדבריו, סין צורכת 5 מיליון חביות ביום ועליה של דולר אחד משמעותו 5 מיליון דולר הוצאה נוספת ביום. עלייה שתגרור התייקרות בעלויות הייצור והייצוא מסין ותוביל לאי יציבות כלכלית בעולם כולו. "כל עוד מחירי הנפט נותרים גבוהים, שוק הגז הטבעי יתרחב במהירות", אמר ז'ו.

לדברי יוסי הולנדר, יו"ר המכון הישראלי לתכנון כלכלי, צריכת הנפט עולה באופן משמעותי. בשנה החולפת בסין נמכרו פי 2 מכוניות מאשר בארצות הברית. לדבריו, הצריכה עולה באופן משמעותי ולא ניתן להגדיל את תפוקת הנפט אולם ניתן לשלוט בייצור והספקת הגז הטבעי, הבעיה היא שמרבית כלי הרכב לא מותאמים לכך.

"שוק הנפט הפך לפגיע ובלתי יציב וכיום ישנה חשיבות רבה לאחסון ולאגירת נפט ואנרגיה על מנת להתמודד עם קשיי הספקה ומשברי נפט", אמרה ד"ר ברנדה שפר, מבית הספר למדע המדינה באוניברסיטת חיפה וציינה כי בישראל לא נערכו לשינויים אלו ואין חוק או נהלים ברורים לגבי אגירת עתודות אנרגיה.

לדברי ד"ר שפר, מה שעולה צפוי לרדת והמפסידים הגדולים ממשברי נפט הם היצרנים עצמם. איראן וונצואלה עשויות להרוויח בתחילה מרכישה מוגברת בעת משבר אבל לאחר שנה, כאשר המחירים יתרסקו הן יהיו הראשונות להיפגע. יחד עם זאת, אומרת שפר, כי על שווקים בעולם לנוע לכיוון אנרגיה נקייה לייצור חשמל, מה שיוריד את התלות בשוק הנפט ומחיריו.

על רקע הסנקציות נגד איראן, אמרה שפר כי, כל פעולה נגד מי שמייצר 5 מיליון חביות ביום תפגע מאוד בשוק הנפט ובאספקה העולמית ותוביל את העולם כולו למיתון עמוק. לעת עתה לא תהיה אלטרנטיבה אלא לשלם את המחירים הגבוהים שתוביל אותה פעולה.

במושב "ישראל והכלכלה העולמית: הסערה הקרבה", השתתפו פרופ' רפי מלניק, ד"ר יוסי בכר, מנכ"ל התמ"ת, שרון קדמי, ומ"מ מנכ"ל משרד האוצר דורון כהן

ד"ר יוסי בכר, יו"ר בנק דיסקונט לישראל: "אם פעם המדינות המפותחות היו מודל החיקוי שלנו, כיום אנחנו האור לגויים" אליו מסתכלות מדינות המערב"

במושב תחת הכותרת "ישראל והכלכלה העולמית: הסערה הקרבה" אמר פרופ' רפי מלניק "כלכלת ישראל עומדת לא רע במשבר הפיננסי העולמי. כל הכלכלנים ציפו להנות מפיריון מסוים, אך הוא לא נמצא בנתונים. המשבר הפיננסי האחרון והעמידה האיתנה של ישראל היא התשובה החלקית לפאזל. המשק יכול לעמוד מול זעזוע בקנה מידה שרואים פעם ב-80 שנה".

עוד אמר פרופ' מלניק, "בשלב הנוכחי אירופה הפעילה מדיניות הומונטרית שהרגיעה קצת את השווקים, פתיחת קו אשראי בלתי מוגבל, אך החרדה למשבר בסגנון ליהמן ברדרס לא פחתה. אנחנו עומדים מול אפשרות של מיתון באירופה, כלכלת ישראל היא קטנה, פתוחה וחשופה לסחר עם אירופה, ולכן המדיניות הפיסקלית חשובה ביותר. ממשלת ישראל עשתה נכון כשלא הגדילה את רמת ההוצאות שלה בתקציב. היא שמרה על מסגרת ההוצאות של התקציב, אפשרה את הגידול בגרעון והוא פעל כמייצב אוטומטי של כלכלת ישראל. דבר זה לא נעשה בארה"ב או באירופה, להיפך הגדלה בהוצאות ולכן הם נמצאים בבעיה כרונית של גרעון פיסקלי המגדיל את הגרעון הלאומי וזה מה מגדיל את החוב הפיסקלי".

ד"ר יוסי בכר, יו"ר בנק דיסקונט לישראל "אני מאמין בחוסנו של המשק הישראלי, לישראלים יש יכולת להתאים עצמם לאמצעים משתנים. המשק הישראלי עובר את הטלטלות בצורה יותר חלשה, אם פעם המדינות המפותחות היו מודל החיקוי שלנו, אנחנו כיום 'אור לגויים' אלינו מסתכלות מדינות המערב". עוד הוא אמר "נקודת הפתיחה הטובה שלנו ביחס למשבר. המדיניות פיסקלית אחראית הפכה לנורמה, בלתי תלוי בשר אוצר כזה או אחר. כאשר יש ויכוחים על הקצאת תקציב לא מדברים על חריגות. המדיניות ההומניטרית היא גורם מייצב והיא מגיבה מהר מאוד ביחס למתרחש בארץ ובעולם".

ביחס לשוק ההון והאשראי אמר בכר, "גם שוק ההון התפתח מאוד והוא התומך בסקטור העסקי. אנחנו נמצאים במשק בו חלק מהצמיחה שהיינו עדים לה בשנים האחרונות נובעת ביצירת מקורות אשראיים בסקטור העסקי למערכת שהיא חוץ בנקאית. כיום אנו נמצאים בשוק הון אשראי חוץ בנקאי שהוא כמובן גורם חשוב ביצירת מקורות מימון לסקטור העסקי, לצערי עדיין לא למשקי הבית ולעסקים הקטנים. השוק הזה צריך לעבור למידה והסדרה. המימון החוץ הבנקאי גדל כי על המערכת הבנקאית יש יותר לחצים בעיקר מכיוון של הגדלת הון והיא מתקשה לספק את צרכי הסקטור העסקי. אנו נמצאים היום במצב של מחנק אשראי של המערכת הבנקאית. המערכת הבנקאית עוברת דרישות רגולטוריות מכבידות, עליה לצבור הון כנגד הקצאת אשראי והיא לא יכולה לספק אשראי נוסף. חיזוק ההון של הבנקים חשוב אך הרגולציה הגיעה בשעה לא טובה. בשעת משבר חשוב להסתכל על תמונה מקרו כלכלית כוללת וליצור תשתית ראויה כדי להניע את המשק ולא לעצור אותו".

שרון קדמי, מנכ"ל משרד התמ"ת - "היתרון העסקי שלנו והיכולת שלנו להתמודד עם המשבר העולמי נובע מהיותנו כלכלת בוטיק. אנחנו לא יכולים להתחרות עם ארה"ב, סין, הודו וגרמניה. הדגש שלנו בהמשך למדיניות הממשלה היא לגוון את היעדים שלנו בעולם. היעדים החדשים שלנו הם סין, הודו, ברזיל ובעתיד הלא רחוק - אפריקה".

קדמי הוסיף "מעבר לאופק נמצאת אפריקה וממחקרים לא מעטים שאנו עורכים גם של נתונים פיננסיים היא היעד הבא בעשור הבא", אמר קדמי. "כוח העבודה של אפריקה בעשור הבא יהיה הגדול בעולם. אם מסתכלים על המצב הגיאוגרפי של כל מדינה המצב יותר קל ופריצת דרך שם תוכיח עצמה בעשור הקרוב".

מר דורון כהן ממלא מקום מנכ"ל משרד האוצר אמר, "ישראל לא מנותקת מהעולם הוא משפיע על הייצוא, הכלכלה ומצב הרוח. אנו צופים האטה בצמיחה. כל המדינות בעולם שהגדילו את החוב עשו זאת אחרי משבר ואם אנחנו נעשה זאת לפני משבר זה יהיה חוסר אחריות. יש הבדל עצום בין מדינות שהתחילו את המשבר עם חוב נמוך לעומת כאלו עם חוב גבוה. לכן, יש לנהל משבר עם יציבות פיסקלית, אמינות במשטר וחוב נמוך. דווקא במצבים אלה הדבר העיקרי שהממשלה יכולה להביא למשק זה יציבות, אמינות שהמשקיעים יכולים להביא למשק. אין מקום לפרוץ את המשמעת התקציבית בימים אלה".

כהן התייחס למחאה החברתית של הקיץ "כבר במשכורת הקרובה זוגות צעירים עובדים עם ילדים קטנים ייהנו מזיכוי מס של 700 ש"ח בנטו. בנוסף, החל מספטמבר יהיה חינוך חינם מגיל 3. אנו רוצים לעזור לאוכלוסייה שהיתה לב המחאה בלי לפרוץ את החוב ולשמור על יציבות".

במושב תחת הכותרת "ישראל והכלכלה העולמית: הסערה הקרבה"

נגיד בנק ישראל, סטנלי פישר: "אם הגרעון יגדל כתוצאה מהאטה במשק זה מקובל, אם הוא יגדל כי ניכנס לשנת בחירות אזי - נשלם מחיר גבוה"

"אני מעריך את הדת אבל המצב שבו חלק של האוכלוסיה שצומח מאוד מהר ואינו משתתף בכוח העבודה, לא יכול להמשיך לנצח"

במושב תחת הכותרת "ישראל והכלכלה העולמית: הסערה הקרבה" אמר נגיד בנק ישראל סטנלי פישר "לפי התחזיות האחרונות של קרן המטבע שפורסמו לפני שבוע. תחזית הצמיחה של המשק העולמי היא 3.3%. בעבר, זה היה הנתון שהחשבנו כגבול בין הצמיחה הנורמלית למיתון. ישראל מאוד מושפעת מכך, ואיננו יודעים מה תהיה ההשפעה משום שלא ניתן לחזות האם מדובר בירידה של תוצר או במשבר פיננסי. בטווח הקצר, יש לנו משק חזק ויציב. המשק בישראל עבר מבחני לחץ חזקים וכמעט ולא נפגע. בטווח הקצר המצב הוא תחת שליטה. אך אם יהיה משבר פיננסי גדול באירופה נצטרך להיות יצירתיים וחזקים ולדעתי נוכל לעמוד בו".

פישר ציין את הדרכים שנוקט בנק ישראל כדי להתמודד עם תרחישים אלו ואמר, "יש לנו את כלי הריבית, שעלתה ל-3.25% ואם יהיה צורך נוריד אותה. נתאים את הריבית לפי מצב המשק. בנוסף, קיימת המדיניות הפיסקלית - יש לשמור על מסגרת ההוצאות. אין לעולם את הסבלנות או חשק לתת לנו את כל הגמישות שאנו רוצים לתת לעצמנו אבל הוא מוכן לתת לנו להפעיל את המייצבים האוטומטיים. אם הגרעון יגדל כתוצאה מהאטה במשק זה מקובל, אם הוא יגדל כי ניכנס לשנת בחירות אזי נשלם מחיר גבוה".

לגבי שוק הנדל"ן אמר פישר, "השוק בישראל לא הגיעה לרמה של בועה. אנו מצליחים להוריד את הביקוש והחשוב מכל הוא שהגבלנו את אחוז המשכנתאות צמוד פריים שמותר לבנקים לתת ללקוח אחד. מי שדורש משכנתא לא יכול לקבל יותר מ-33% של משכנתא צמודת פריים ובשיעור נומינלי אותו לא משנים יותר מפעם בחמש שנים. ריבית בנק משכנתאות תיחלש".

"הטיפול של הממשלה ביחס למחאות ולהפגנות היה נכון. הממשלה לא התעלמה מכך, אלא הקימה ועדה רצינית שבראשה עמד אדם שהיה מזוהה עם הממשלה הקודמת. טרכטנברג הטיל על עצמו מגבלה והיא לא לשבור את מסגרת התקציב ובכך הן הממשלה והן טרכטנברג הפגינו אחריות. המלצות ועדת טרכטנברג היו מאוזנות. אני חושב שהממשלה מבינה שאם היא לא תעשה את מה שהבטיחה לעשות יהיה לכך השלכות. לכן הממשלה תבצע את המלצות אלה".

פישר התייחס בדבריו לאוכלוסייה החרדית ולאוכלוסייה הערבית בישראל ולאטגר העומד בפני ישראל בטווח הבינוני והארוך "תוך 30 שנה אחוז האוכלוסייה החרדית בישראל גדל באופן משמעותי. רובה של אוכלוסייה זו לא עובדת. אני מעריך את הדת אבל המצב שבו חלק של האוכלוסייה שצומח מאוד מהר ואינו משתתף בכוח העבודה, לא יכול להמשיך. מצב זה נמצא במגמת שינוי שיאפשר להם לעבוד. האוכלוסייה הערבית החליטה לא לסמוך על הממשלה, הם מתחילים לפתח את העסקים שלהם ולהיכנס לשוק העבודה. אלו דברים שצריכים להשתנות".

במושב תחת הכותרת "הכלכלה העולמית לאן?"

פרופ' יעקב פרנקל: "אירופה זקוקה לחשבון נפש חלק מהמדינות חגגו ללא רסן"

בפאנל מיוחד בנושא הכלכלה העולמית בהשתתפות מומחים שונים מהעולם במושב תחת הכותרת "הכלכלה העולמית לאן?". פרופ' יעקב פרנקל, ד"ר ג'ון מין מקרן המטבע העולמית, אייבי כהן מגולדמן סאקס ופרופ' ניאל פרגסון מאוניברסיטת הארוורד. בין הנושאים שנידונו: כיצד תתמודד אירופה עם המשבר הנוכחי, מה צפוי לארה"ב ולסין, ואיפה ישראל בכל אלו.

במהלך הדיון נשאל פרנקל האם יש מספיק כסף על מנת לחלק את אירופה מהמשבר? "השאלה היא לא אם יש מספיק כסף. השאלה היא מה עושים איתו?" הוא השיב כי יש מספיק כסף, אך יש לבנות מנגנון שיבטיח את התאמתן של המדינות הבעייתיות למצב החדש. עד היום דובר בעיקר על יציבות, אבל צריך לדבר גם על צמיחה. היום אנו דנים על איך להבטיח שהמדיניות החדשה תהיה לא רק חיסכון, היא גם צריכה לספק צמיחה כלכלית. לדעת פרנקל, המשבר עדיין לא חלף. ברור לנו שיש פעמון אזהרה אך לא בטוח שהפוליטיקאים מוכנים לעשות את מה שנדרש מהם. "אני מאמין כי הצמיחה השלילית תתמתן מעט ב-2013, אבל אירופה עלולה להפוך פחות ופחות רלוונטית בכלכלה העולמית".

אבי ג'וזף כהן ציינה מספר בעיות העומדות היום בפני ארה"ב: דור הבייבי בומרס יוצא כעת לפנסיה ולכן בשנת 2022 תהיה לארה"ב בעיה של מימון חסר במערכת הבריאות. הנושא הרפואי יהיה הנושא הרציני ביותר, והממשלה תהיה חייבת למצוא לכך פתרון. היא התייחסה גם לנושא האבטלה. "הבעיה האמתית היא לא אצל המשכילים. שם יש 4 אחוזי אבטלה. כשמבודדים את חסרי ההשכלה, רואים 20-15 אחוזי אבטלה." היא ציינה כי התעשייה היום שונה. אלו שעבדו פעם כפועלי בניין לא יכולים להשתלב היום בתעשיית היי טק כיוון שאין להם את ההשכלה המתאימה. "לא הצלחנו להשיב את כל מקומות העבודה שאבדו לנו במיתון של 2009".

ג'ון מין התייחס למצבה הכלכלי של סין ואמר כי היא מוציאה היום כמעט מחצית מכספה להשקעות במדינות זרות, במקום בסין עצמה. לדבריו לאחרונה סין "התחילה להשקיע גם בפנסיה וחינוך, וזה טוב, אך זה לא מספיק. היא צריכה לצמצם את השקעותיה במדינות זרות. אם הם ימתנו את ההשקעות, נוכל לראות נחיתה רכה".

במושג "אתגרים בני זמננו" אמרה יו"ר האופוזיציה, ציפי לבני:

במדינת ישראל יש שני חזונות פוליטיים שונים המתנגשים אחד בשני: בצד אחד מדינה יהודית לעם היהודי ובצד השני סוג של מדינת הלכה, שנשים יושבות בה בחלק האחורי של האוטובוס או בכלל לא, מדינה שרק חלק עובדים בה, חלק מתגייסים בה ורק חלק משלמים מסים

יומו השני של כנס הרצליה נפתח בנאומו של יו"ר האופוזיציה, ציפי לבני. על רקע ניצחוננו של נתניהו בבחירות להנהגת הליכוד, הישגו של פייגלין והרוחות המנשבות מצד הטוען לראשות קדימה מופז ומצד הפוליטיקאי הטרי יאיר לפיד, אמרה לבני במושג "אתגרים בני זמננו": "הוויכוח הפנים ישראלי הוא ויכוח ישן והיסטורי ובכוונת מכוון לא מתנהל הוויכוח האמיתי, והוא החשש שבסופו של דבר המיעוט במדינת ישראל יקבע לרוב את סדר היום".

לבני, אשר דיברה על שתי הכרעות הניצבות על השולחן כעת: האחת היא עתיד החברה הישראלית והשנייה היא עתיד ישראל, אמרה שחלון ההזדמנויות אוזל: "במדינת ישראל יש שני חזונות פוליטיים שונים המתנגשים אחד בשני. מדינה אחת, וזו ישראל בעיניי, היא מדינה יהודית לעם היהודי בה כל אחד מהאזרחים שווים, מדינה המכבדת את הזרמים השונים ביהדות וכל אחד יכול לממש את זכותו ואת אמונתו. מדינה שיש לה שופטים בירושלים, חילוניים או דתיים בלי קשר לצבע הכיפה על ראשה".

"מדינה שחיה בשלום, שהיא לא מדינה מבודדת. מדינה שהיא חזקה כלכלית אבל שכל תושביה נהנים מהצמיחה ושכל אזרחיה נושאים בנטל גם הצבאי. המאבק הוא לא רק המאבק על הקיום הפיזי אלא גם על התוכן, כי אין טעם במאבק אם אנחנו מאבדים את חוט השדרה הערכי".

לעומת זאת אומרת לבני, "בצד השני יש חזון של סוג של מדינת הלכה, שנשים יושבות בה בחלק האחורי של האוטובוס או בכלל לא, מדינה שרק חלק עובדים בה, חלק מתגייסים בה, חלק משלמים מסים ויש בה רב ולא שופטים. לא על המדינה הזו חלמו ההורים שלי וגם אני לא חולמת על מדינה זו".

לדבריה, לא מדובר בחלוקה של חצי חצי שקורעת את העם. הרוב במדינת ישראל שותף לאותו חזון אבל ההנהגה הפוליטית של הרוב הזו נמנעת וחוששת מהחזון.

בהתייחסה ליחסים עם הפלסטינים, אמרה יו"ר האופוזיציה, "בשנת 2012 המילה שלום הפכה למילה גסה. המשמעות של הסדר עם הפלסטינים הוא סיום של סכסוך היסטורי באמצעות חלוקת הארץ, שיש לנו עליה זכות היסטורי, לשתי מדינות לאום. שמדינה אחת היא מדינה מפורזת ובמדינה השנייה נכללים גושים שלא משנה מה סיבת הקמתם וכוללת את המקמות הקדושים".

יו"ר האופוזיציה תקפה את ראש הממשלה ואמרה: "הסדר זה הוא מובן מאליו במדינת ישראל זה מובן מאליו לפלסטינים - ואני אומרת את זה כמי שהיתה במגע עם הפלסטינים שלא נגמרו בלא - אבל זה הגיע לסיום בגלל שהגיע ראש ממשלה שלקח לו זמן להגיד שתי מדינות".

"ההחלטה השנייה היא החלטה פנימית ערכית אזרחית במסגרתה יהיה חוק השיוויון בנטל, שכל אחד נושא בנטל אזרחי או צבאי והשני לימודי ליבה לכל. שני החוקים האלו יסדרו את פאזל החיים שלנו. ברגע שיהיה ברור שכל התושבים תורמים למדינה ייפתחו שערי התעסוקה לכולם, כי למעשה היום עולם הישיבות הפך להיות מפלט לאלו אשר לא רוצים ומסרבים לתרום לחברה בשל הוראת מנהיגים הפוליטיים והרבניים".

לדברי לבני, הדיון על עתידה של ישראל הוא חלק מהביטחון הלאומי. היעדר הליבה יביא גושים שחיים אחד ליד השני שהשיח היחיד ביניהם הוא בעת הרכבת הממשלה, ובו כל צד מבקש את ליטרת הבשר שלו, אבל הוויכוח שלי הוא לא עם החרדים וגם לא עם המתנחלים האידיאולוגיים, הבעייה שלי היא עם מי ששותפים לתפיסת עולמי אבל מתוך מחדל מסרבים לקבל החלטה.

"המהות של הדמוקרטיה היא לא שהכנסת תחוקק חוק שתכשיר עבירה על החוק, כמו בנייה על קרקע פלסטינית. למה בהיעדר הכרעה צריך לבנות, למה צריך להכשיר את העבירה על החוק. בוא נקבע שלא בונים. אנחנו תקועים בוויכוח ישן בין שני מחנות בחברה הציונית אבל היום הוויכוח הוא על הציונות עצמה", אמרה לבני.

לסיכום אמרה לבני, כל מי שיגיד לכם שמדינת ישראל מבודדת בגלל הדלגיטימציה והאיסלמיזציה מטעה אתכם, אנחנו מבודדים כי מדינת ישראל לא הגיע להכרעה והעולם לא מבין אותנו, גם העם היהודי בתפוצות לא מבין אותנו. כשאנחנו נקבל את ההכרעה נוכל להיות המדינה שאנו גאים בה ושגם אני יכולה להיות גאה בה.

במושב תחת הכותרת "עתיד הכלכלה העולמית"

ג'ורג' פפנדראו, לשעבר ראש ממשלת יוון: אירופה חשבה שמדובר בבעיה יוונית אבל הם לא השכילו להבין כי החוב והגרעון בעולם הם רק קצה הקרחון

אנחנו לא רק כרוכים יחד אלה אנחנו היפר-מקושרים ומילים של מנהיג יכולים לשנות את השוק. יוון היא רק 3 אחוז מתל"ג אירופה אך היא הפכה לאבן הבוחן של הפרוייקט האירופה

במושב "עתיד הכלכלה העולמית" אמר ג'ורג' פפנדראו, לשעבר ראש ממשלת יוון, "המצב הכלכלי הנוכחי של יוון נגרם כי הממשלה הקודמת ניהלה אותה בצורה רעה. היה לי חזון ליציאה מהמשבר, אך לא חזיתי את ההתמודדות עם המשבר הנוכחי ועם חוב שהוכפל ל-320 מיליארד אירו בחמש וחצי שנים. קראתי לאירופה לעזור לנו בתכנית החילוץ הגדולה בהיסטוריה אבל השווקים לא שקטו. הבעיה הראשונה היתה באירופה, שם חשבו שמדובר בבעיה יוונית. אך, החוב והגרעון בעולם המפותח הם רק קצה הקרחון. אני סבור שהעולם המפותח עומד בפני בעיה של תחרותיות בשווקים המתעוררים."

לדברי פפנדראו, "הדרך ליציאה מהמשבר צריכה להתבסס סביב תחרויות על יסוד של איכות ולא של אי שיוון. אם אנחנו רוצים בעלות על התוכניות שלנו הדמוקרטיות חייבת להיות חזקה. לאירופה יש יכולת לייצב את התקציב, אם המדינות יפעלו ביחד וימנפו את ההשקעות הפרטיות."

לדבריו, "בשוק משותף יש חברה שמקבלת ריבית טובה יותר וכשמתחרים בה הכסף שלה שווה יותר, וזה רק אחד המכשלות של האיחוד. ביוון התבקשנו לצמצם את החוב והפחתנו אותו בחמישה אחוזים ובמחיר עצום: המיתון גבר. לעם היווני היה קל יותר לסבול אם זה היה תהליך הדרגתי ואם כולם היו מאמינים שהנטל נופל על כולם בצורה שווה. פנינו בסימטה הלא נכונה כי רצינו להעניש את הבנקים אחרי המשבר של 2008. ברגע שהחלטה התקבלה, השוק התחיל לנבא כל מיני בעיות. ההשקעות הפסיקו, אנשים משכו את האירו, הבנקים הפסיקו להלוות והכל נעצר עד שהמשבר יסתיים אבל הוא נמשך. לכן יוון סטטה מהמסלול הנכון."

במבט לעתיד אמר פפנדראו, התוכנית החדשה שלנו לא ראינו כדוגמתה. זה יעניק ליוון התחלה חדשה ויכולת לעמוד בחוב. אני מקווה שיחד עם אירופה נמריץ את הכלכלה שלנו. אנחנו לא רק כרוכים יחד אלה אנחנו היפר מקושרים ומילים של מנהיג יכולים לשנות את השוק. יוון היא רק 3 אחוז מתל"ג אירופה אך היא הפכה לאבן הבוחן של הפרוייקט האירופה. אלו גם ימים של בדיקת הדמוקרטיה שלנו. האזרחים מרגישים שכוחם כלה כאשר אין פיקוח על השוק דווקא בימים שיש לנו יכולת. כאשר מדברים על חיבור העל בעולם. אין מספיק ממשל היום. אירופה היא פרויקט של שלום ודמוקרטיה חברתית. זו משפחה של ערכים. שלטון החוק, שקיפות שוני וכבוד לכולם. אם נסתכל על המקורות של איחוד, שנבעו ממלחמת העולם שניה.

"אני מתחייב אישית שתהיה רמה חדשה של יחסים בין ישראל ליוון", אמר פפנדראו. "אני סבור שהים התיכון הוא המפתח ליציבות אזורית. זה יכול להיות מפנה לפתרונות חדשות. זה תלוי בשני הצדדים, אם ניקח את הגז והנפט, נראה שהרזרבות במזרח התיכון יכולות לשנות את התחזיות. אנחנו יכולים לעבוד עם קפרסין להגיע לשיתוף פעולה מוביל ואחרים יוכלו להשתתף. ליצור אזור יציב יותר. פתרון הסיכסוך הוא גורם מרכזי לבטחון ישראל במיוחד אחרי האביב הערבי."

במושב "עתיד הכלכלה העולמית" אמר נשיא הבנק העולמי, רוברט זוליק:

הבנק העולמי וקרן המטבע צופים האטה בצמיחה השנה. אחת הסכנות היא באיזור האירו. מה שנעשה באירופה עד עכשיו קונה זמן, אבל אם הפוליטיקה תכשיל את הרפורמה זו תהיה בעיה רצינית

"ישראל היא מעין יהלום של שוק חופשי במזה"ת - מדינת הסטארטאפ. כל שאר מדינות המזרח התיכון שקועות בקפיטליזם מדינתי ושחיתות, ולא עומדות בגידול האוכלוסיה שלהן

"אני רואה במדינות המזרח התיכון, תהליך שונה - אנשים מונעים לא רק מכסף אלא גם מכבוד. במצרים הרגישו שהכסף נלקח מהם, נלקחה מהם תחושת הכבוד לשלטון שלהם וזו הסכנה"

במושב "עתיד הכלכלה העולמית" אמר נשיא הבנק העולמי, רוברט זוליק, כי בכל פעם שיש משבר ובוועות חושבים שהוא שונה אבל ההתרסקות מגיעה. "הבנק העולמי וקרן המטבע צופים האטה בצמיחה השנה. אחת הסכנות היא באיזור האירו" לדעתו, "הסכנה היא הפוליטיקה לניסיון להגיע לתוצאות פיסקליות, דבר שגורם לחוסר ודאות בכלכלה העולמית. המערכת לא תהיה אותו הדבר, יש שינויים בהבנות הכוח ואנשים רק עכשיו מתחילים להבין את זה."

נשיא הבנק העולמי התייחס למשבר באירופה: "הקנצלרית מרקל דיברה על יחסי מסחר חופשיים טרנס אטלנטיים. יש בכך בעיות, אך אולי דרך הסכמים סקטוריאליים נצא מהמשבר. במקרה של אירופה, הפעולות שנקט הבנק האירופי המרכזי משמעותיות. הקנצלרית מרקל הצליחה לכוון אנשים לכיוון אמנה פיסקלית שיכולה לגייס את העם הגרמני לחזון הגדול של אירופה. באיטליה וספרד מקבלים החלטות קשות."

"גרמניה היחידה שיכולה ללכת צעד אחד רחוק ולהציע פעולות מסויימות. מה שנעשה עד עכשיו באירופה קונה זמן אבל אם הפוליטיקה תכשיל את הרפורמה זו תהיה בעיה רצינית. גרמניה צריכה ללכת צעד רחוק יותר ולהצהיר מה יקרה אם מדינות ינקטו בפעולות נוספות". הוא הוסיף "אחת האירוניה של ההיסטוריה היא שהגרמנים, שבמשך 60 שנה הפגינו את תפקידם כשותפים המחויבים לאירופה, יצרכו לקחת את ההובלה והמנהיגות ועבור האירופאים זה לא קל."

אני חושב שמה שחשוב הוא שגרמניה תקבע פרספקטיבה של מה היא מוכנה לעשות כדי לתמוך במדינות שאינן מבצעות רפורמות."

בהתייחסותו לישראל ולמדינות המזהות את ישראל היא מעין יהלום של שוק חופשי במזהות - מדינת הסטארטאפ בשעה שכל שאר מדינות המזרח התיכון שקועות בקפיטליזם מדינתי ושחיתות, ולא עומדות בגידול האוכלוסייה שלהן: יש מספר עצום של גברים צעירים מובטלים. אני רואה במדינות המזרח התיכון, תהליך שונה - אנשים מונעים לא רק מכסף אלא גם מכבוד. במצרים הרגישו שהכסף נלקח מהם, נלקחה מהם תחושת הכבוד לשלטון שלהם וזו הסכנה. כאשר עבדנו עם תוניסיה ואני מקווה שנעבוד עם מצרים חלק מהרעיון זה לא להכניס את חווית ההתפתחות אלא שאנשים לא רק יתקיפו את המשטר אלא שתהיה להם תחושה של הבעלות של האדמה, הבית, הרכוש. זה הרעיון הרחב יותר של הבעלות והאחריות וזה לא משנה אם זו מדינה ענייה או עשירה".

הנשיא פרס במעמד הפתיחה החגיגי של כנס הרצליה:

"הפלשתינאים בדרך למדינה עצמאית - הבורסה בשכם בעלייה, והאורות ברמאללה דולקים, והאזרחים הפלשתינאים יכולים לחוש בפועל בפירות הרגיעה"

הנשיא פרס פתח היום (31.1.12) את **כנס הרצליה ה-12** ואמר "המזרח התיכון עובר עתה תמורה עמוקה. אנו יודעים היכן ומתי היא התחילה, ואיננו יודעים כיצד היא תסתיים. היא באה מהדור הצעיר שמתקומם נגד דיכוי. אבל לא ברורה עדיין מהי האלטרנטיבה שעליו ליצור. ישראל אינה הסיבה להתקוממות זו, וישראל אינה מעורבת בה". עוד הוא אמר "הפלשתינאים החלו, בתמיכתנו, להקים תשתית למדינה עצמאית. הם החלו להקים מוסדות מודרניים ולהניח יסודות לכלכלה החדשה. הבורסה בשכם בעלייה, והאורות ברמאללה דולקים, והאזרחים הפלשתינאים יכולים לחוש בפועל בפירות הרגיעה. 15 אלף הצעירים המשמשים יחידת ביטחון הפנים של הרשות הפלשתינאית, שהוקמה בשיתוף פעולה עם ישראל ומסוגלת לספק חוק וסדר בשטחים שתחת ניהול פלשתינאי. שני הצדדים נהנים עתה משנים רגועות יחסית מטרור".

לדבריו "השהיית פתיחת המשא ומתן עם הפלשתינאים עלולה לגרום לחיזוק החמאס - הדוגל בטרור ושולל שלום, ולהחלשת הפת"ח. כבר ברגע זה הולכת ונוצרת אפשרות שנראית כבלתי מתקבלת על הדעת: לחמאס מובטחות תרומות בהיקף המתקרב למיליארד דולר לשנה, מבלי שיידרש להפסיק את הטרור, או למנוע את הפיכת רצועת עזה לבסיס טרור קדמי של טהרן. מניעת ניצחון חמאס בזירה הפלשתינאית הוא אינטרס ביטחוני ישראלי שחשיבותו כסימון גבול ביטחוני". **הנשיא פרס** הוסיף "דווקא נוכח המשבר הכלכלי, ישראל הוכיחה יותר מתמיד את חיוניותה. גם במישור המדיני אנו נדרשים ליכולות אלו. חדשנות מדינית נועזת, השתחררות מדפוסי עבר ומדעות מוקדמות יביאו לישראל הישגים מדיניים בדומה להישגים כלכליים וטכנולוגיים. האביב הערבי יכול להפוך למציאות - אם הוא יתמקד בדרך הנכונה המובילה לחירות, לצמיחה ולשלום."

הנסיך חסן בן טלאל, יורש העצר של ירדן:

"ביום שבו יותר ישראלים יאמינו כי לא ניתן להגיע לשלום עם הפלסטינים, יותר ויותר פלסטינים וערבים יגיעו למסקנה כי השלום עם ישראל אינו כדאי וכך כוחם של הקיצוניים יגבר"

בשיחת ועידה, שנערכה במסגרת כנס הרצליה ה-12 של המרכז הבינתחומי, אמר הנסיך חסן בן טלאל, יורש העצר הירדני: "מאז 9/11 הקונספט של רצון לחיות יחד 'נחטף' ופינה את מקומו לרעיון של מאבק נגד טרור. השיח של ביטחון לאומי הוא בעיני רבים שיח קולוניאליסטי. התמקדות יתר בביטחון לא תביא אותנו לעיסוק אמיתי בשלום. ככל שאנו משקיעים בנשק ותחמושת אנו מרגישים פחות בטוחים"

לדברי הנסיך חסן, אם יש לנו משאלה אמיתית, הנובעת מאינטרסים משותפים ומשאיפה משותפת אנחנו צריכים חזון. התנאים אינם בשלים היום למו"מ בין ישראל והפלסטינים והעולם הערבי משום שאין חזון משותף. היום נקודת המבט הפלסטינית רואה בבידוד של ישראל דרך להגיע להישגים בסוגיה הפלסטינית. יחד עם זאת אמר הנסיך חסן, כי ביום שבו יותר ישראלים יאמינו כי לא ניתן להגיע לשלום עם הפלסטינים, יותר ויותר פלסטינים וערבים יגיעו למסקנה כי השלום עם ישראל אינו כדאי וכך כוחם של הקיצוניים יגבר.

הנסיך חסן הזכיר את יעדיו של הנשיא אובמה לצמצום תפוצת נשק גרעיני ולמנוע מטרוריסטים להניח יד על נשק להשמדה המונית. לדבריו, "אין לאף אחד עניין במזרח התיכון רב גרעיני. אני לא צריך לספר לאזרחי מדינת ישראל מהם סיכונים ולילות ללא שינה אבל אני יכול להזכיר להם שמעבר לגבול ישנם אנשים כמוהם עם חלומות וסיכונים ורק דרך משא ומתן עם אלו שלא בוחרים אלא עם אלו שאיתם נמצאים בעימות, ניתן להגיע להידברות".

לדבריו, ביטחון ישראל תלוי ביחס לאלו שנמצאים בתוך ישראל ומסביבה. אפלייה נגד מיעוטים והתייחסות אליהם כאזרחים מדרגה ב' באמצעות שלילת זכויות ובניית התנחלויות לא תביא תועלת לביטחון ישראל.

בהתייחסותו לאביב הערבי ציטט הנסיך חסן את אימרתו המפורסמת של מזכיר המדינה האמריקני לשעבר, הנרי קיסנجر, של ישראל אין מדיניות חוץ אלא מדיניות פנים, ואמר שהדבר נכון גם לערבים. לצערנו, אמר הנסיך, בתקופה זו הערבים מסתכלים פנימה ועסוקים בעצמם ואין באביב הערבי התייחסות לעתיד אזורי משותף.

לדברי הנסיך חסן, האחוה בין ערבים ויהודים היא ארוכת שנים אולם הלאומיות הביאה לשנים של פירוד. לדבריו, ללא המאבק הבינאזורי ההכנסה לנפש של האזרחים בכל מדינה באזור היתה כפולה. אחת הבעיות שהציג הנסיך חסן היא

שההתייחסות למזרח התיכון צריכה להשתנות. לא יכול להיות שהמזרח התיכון ייפרש בין מרקש לבנגדלש, ובין קזבלנקה לכלכותה. ולכן, הנסיך חסן מציע לכנות את האיזור שלנו מערב אסיה ולהתמקד בו כדי להגיע להישגים משותפים.

הנסיך חסן סיכם ואמר כי באם לא נמצא מחדש את הרצון המשותף להתקדם יחד לא נגיע לשום מקום ופנה לקהל בעברית: "לכל זמן ועת לכל חפץ תחת השמים. עת ללדת ועת למות, עת לטעת ועת לעקור נטוע. עת להרוג ועת לרפוא, עת לפרוץ ועת לבנות" (מקהלת).

כנס הרצליה נפתח היום תחת הכותרת "מאזן החוסן והביטחון הלאומי" ובמסגרתו הוצגה הערכת הרצליה

יו"ר כנס הרצליה, האלוף (מיל.) דני רוטשילד: "יותר משארה"ב רואה בישראל ברית אסטרטגית היא רואה בעיקר בה ובדמותה סכנה אסטרטגית

במעמד הפתיחה החגיגי של כנס הרצליה ה-12 תחת הכותרת: "מאזן החוסן והביטחון הלאומי" אמר יו"ר הכנס וראש המכון למדיניות ואסטרטגיה של המרכז הבינתחומי בהרצליה, האלוף (מיל.) דני רוטשילד "במהלך השנה החולפת התרחשו שורה של תהליכים דרמטיים בעולם שעלולים להיות נקודות מפנה אסטרטגיות בנוגע לישראל. שלושה תהליכים עיקריים שמעצבים את המציאות האסטרטגית של ישראל בעת הזו ומשולבים אחד בשני: משבר כלכלי עולמי; עליית כוחו של האיסלאם הקיצוני במזה"ת; ותהליך עולמי של העצמה אזרחית שישראל מושפעת ממנו. נראה שהמשבר הכלכלי מאיץ ומשפיע על יחס הכוחות הבינ"ל ומעצב את מדיניות הכוחות במזה"ת. ארה"ב מפנה את תשומת לבה מהמזה"ת לאסיה ולכך יש השפעה מיידית על מצב הרוח של התעשייתיות במדינות המפרץ, סעודיה, ירדן וישראל. אירופה שקועה במאמץ קדחתני למנוע קריסה כלכלית והמדינות באסיה רחוקות מלגלות מעורבות במזה"ת. הטלטלה הפוליטית במזה"ת היתה אמורה להבליט את נכסיותה של ישראל. אך כיום, יותר משארה"ב רואה בישראל ברית אסטרטגית היא רואה בעיקר בה ובדמותה סכנה אסטרטגית. הביקורת העולמית לא תמיד הוגנת אבל היא תוצאה של כישלון דיפלומטי."

רוטשילד התייחס לאיום האיראני "נפקדותן של המעצמות במזה"ת מאפשרת את התחזקות האסלאם הקיצוני וההגמוניה של איראן. החרפת משטר הסנקציות על איראן טרם הביא אותה לשינוי ברצונה לפתח נשק גרעיני ולהעמיק חדירתה בעירק ובמדינות הנפרץ הפרסי. מניעת הצטיידות איראן בנשק גרעיני הוא אינטרס ישראלי ראשון במעלה." בסיכום הערכת הרצליה אמר: "במציאות הרב משברית המאתגרת את ישראל, הסתגרות פסיבית יכולה להעמיד את ישראל במצב שיקשה עלינו לראות את העתיד. בעת הזו נחוצה לישראל ראייה אסטרטגית ברורה שמבוססת על הערכת מצב ריאלי."

המכון למדיניות ואסטרטגיה במרכז הבינתחומי הרצליה מקיים את כנס הרצליה השנתי ה-12 בנושא "עין הסערה: ישראל והמזרח התיכון". הכנס מתקיים בין התאריכים 31 בינואר-2 בפברואר, בקמפוס המרכז הבינתחומי בהרצליה. דיוני הכנס ילבנו שורה של אירועים דרמטיים ותהליכים מכוננים, היוצרים נקודות מפנה אסטרטגיות משני מציאות. חלק ניכר מאירועים ותהליכים אלה התרחשו על מפתן סביבתה האסטרטגית של ישראל ויעצבו את ביטחונה הלאומי, מעמדה הבינלאומי, יציבתה האזורית ומאזן חוסנה הכלכלי-חברתי. כך, סדר היום של כנס הרצליה יתמקד בתהליכים המשמעותיים ביותר ובהשלכותיהם על ישראל והמזרח-התיכון: המשבר הכלכלי העולמי ושינויי המשטר בעולם הערבי ועליית האיסלאם הפוליטי.

עדכונים שוטפים על הכנס ניתן לקבל באמצעים הבאים:

אתר האינטרנט של כנס הרצליה, שם יועברו המושבים בשידור חי: www.herzliyaconference.org

לצפייה והורדה של תמונות הכנס: <http://www.herzliyaconference.com>

חשבון הטוויטר של כנס הרצליה: <http://twitter.com/herzliyaconf>

דף הפייסבוק של כנס הרצליה: <http://www.facebook.com/HerzliyaConference>

כנס הרצליה ב-youtube: <http://www.youtube.com/user/HerzliyaConference>

לפרטים נוספים:

ארד תקשורת, דוברות כנס הרצליה

לירן אלרם, דובר כנס הרצליה 054-6699323 lirane@euroisrael.co.il

אושרת אדלר אקהאוז, צוות דוברות כנס הרצליה 054-6699348 oshratae@euroisrael.co.il

אסף שמואלי, צוות דוברות כנס הרצליה 054-6699308 assaf@euroisrael.co.il

מורן מרקוס, צוות דוברות כנס הרצליה 054-6699331 moran@euroisrael.co.il

דוברות המרכז הבינתחומי הרצליה:

שירי אבצוק, ראש חטיבת דוברות, שיווק ואירועים 052-5695019

ענבל חן, דוברת, 054-4400784